

בג"ץ 3676/21

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

1. מיכאל פואה

2. יהודה פואה

בעצמם

מצפה נטופה 1529500

נייד : 0523114810

דוא"ל : puay10@gmail.com

העותרים

נגד

1. מנכ"ל משרד הבריאות

2. היועץ המשפטי לממשלה

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052

טל' 02-6467011, פקס 073-3925687

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המדינה

1. בהתאם להחלטת כב' השופט סולברג מיום 26.5.21 ולבקשת הארכה שניתנה, מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מקדמית מטעמם לעתירה שבכותרת.

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים "לנמק מדוע לא יבטל משיב 1 את סעיף 24 בנוהל בנק הזרע 20/07 המאפשר תרומה/מכירה של זרע באופן אנונימי".

3. כפי שיפורט להלן, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות על הסף ולגופה.

ראשית, יטענו המשיבים כי דינה של העתירה לדחיה על הסף מאחר שהעותרים אינם העותרים המתאימים להעלאת הסוגיה דנן, זאת שעה שישנם עותרים קונקרטיים פוטנציאליים אשר לא מצאו לנכון לטעון טענותיהם לעניין זה.

עוד יטענו המשיבים כי דינה של העתירה לדחייה על הסף ולגופה בהיעדר עילה, למצער בשלב זה, להתערבות שיפוטית בהסדרת נושא תרומות זרע.

יובהר כבר בפתח הדברים, כי נושא תרומות זרע ואופן ניהול בנקי הזרע הם נושאים מורכבים ורגישים, אשר מעוררים שאלות כבדות משקל בהיבטים שונים – משפטיים, אתיים ומעשיים, והמשיבים מסכימים עם טענת העותרים לפיה הסדרת הנושא בראייה לטווח הארוך ראוי לה שתעשה בחקיקה ראשית. על אף האמור, יטענו המשיבים כי נכון לעת הזו, הנושא מוסדר בתקנות וכללי מינהל, העיקרי שבהם הוא חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 20/07 "כללים בדבר ניהולו של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית" (להלן: **נוהל בנק הזרע או הנוהל**), אשר הותקנו בסמכות ולא הוצגה במסגרת העתירה דנן עילה לביטולם.

הדברים יפורטו כעת.

המסגרת הנורמטיבית והרקע הדרוש לעניין

4. נעמוד להלן על המסגרת הנורמטיבית בכל הנוגע להסדרת תרומות זרע ולפעילות בנקי הזרע הרלוונטית לדיון בעתירה. על יסוד המסגרת המשפטית נפרט את עמדת המשיבים במענה לטענות המועלות בעתירה.
5. נקודת המוצא לדיון מצויה בהוראת סעיף 33 לפקודת בריאות העם, 1940 (להלן: **פקודת בריאות העם**), לפיה מנהל שירותי הרפואה רשאי להתקין תקנות בעניין פתיחתם, רישומם, הנהגתם ופיקוחם של בתי חולים ובתי מרפא. מכוח סעיף זה, הותקנו תקנות בריאות העם (בנק זרע), תשל"ט-1979 (להלן: **תקנות בנק הזרע**) ותקנות בריאות העם (הפריה חוץ-גופית), תשמ"ז-1987 (להלן: **תקנות הפריה חוץ-גופית**).
6. תקנות בנק הזרע קובעות כי על בנק זרע להיות מוכר על ידי משרד הבריאות, וכדי שיוכר, עליו להיות מנוהל על ידי בית חולים וחלק ממנו. יוער, כי כחלק ממתווה כללי להקמת בנק זרע פרטי בישראל, מאפשר משרד הבריאות גם הקמת בנקי זרע פרטיים תוך עמידה בקריטריונים שונים, בהם התקשרות עם בית חולים (יצוין כי בעניין זה תלויה ועומדת עתירה בפני בית המשפט הנכבד, אשר אף בה מועלות טענות ביחס לבטלות תקנות בנק הזרע ולנוהל בנק הזרע בשל פגיעה נטענית בחופש העיסוק – בג"ץ 4948/18 **מנג'ט בע"מ נ' סגן שר הבריאות**).
7. תקנות הפריה חוץ-גופית קובעות כי במסגרת טיפולי הפריה חוץ-גופית יתקיימו יחסים אנונימיים הדדיים בין תורם זרע ובין נתרמת. לפי התקנות, לתורם הזרע ישנו חיסיון בדבר זהותו, ויש חובה לפקח על קבלת תרומת זרע, כך שזרע שיועד מראש להפריה יתקבל רק באמצעות בנק זרע (תקנות 5 ו-15). התקנות מגדירות "תורם" – כגבר שזרעו נועד, בהסכמתו, להפרות ביצית של אשה שאינה אשתו ושזהותה אינה ידועה לו (תקנה 1).
8. הנוהל נושא העתירה פורסם בשנת 2007 (כאשר לפניו היו בתוקף נהלים קודמים), במסגרתו נקבעו כללים והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית וזאת בהתאם לתקנות בנק הזרע. הנוהל מתייחס הן לאפשרות לתרומת זרע מתורם אנונימי והן לאפשרות לביצוע פעולות פוריות באישה מבן זוגה והן מזרעו של גבר ידוע שאינו בן זוגה. נוהל בנק הזרע הוא נוהל מקיף, המסדיר היבטים רבים בפעילות בנקי הזרע, לרבות היבטים כלליים של ניהול בנק זרע, תרומות זרע, פרוצדורות רפואיות מותרות עם זרע תורם, ניהול רשומות, הוראות פרטיות, הוראות שנועדו לשמור על בריאותם של הצדדים להליך ועוד. בנוסף, מצורפים לנוהל נספחים שונים, לרבות כרטיס תורם וטופס הסכמת תורם זרע הכולל הצהרה והתייחסות לשימוש בתרומת זרעו של התורם, וכן התייחסות לשמירה ולשימוש של פרטיו האישיים.
- העתק נוהל בנק הזרע מצורף ומסומן **מש/1**.
9. בנוסף לנוהל, מפרסם משרד הבריאות הנחיות מעת לעת ועל פי הצורך לגבי נושאים פרטניים בתחום זה.

10. בהתאם להוראות הנוהל, בנק זרע ינוהל בבית חולים (או כאמור בכפוף למתווה שתואר לעיל), על ידי רופא אחראי (להלן גם: **האחראי**). בהתאם להוראות הנוהל על האחראי בכל בנק זרע לנהל שלוש רשומות נפרדות: כרטיס תורם, כרטיס אישה נתרמת וכרטיס זרע. רשומות אלו יכללו את הפרטים האישיים, לצד פרטים רפואיים נוספים של גורמים אלה, וירוכזו כאמור בכל בנק זרע. בנוסף, הנוהל קובע כי יש לקיים רישום נפרד של הריונות ולידות, ככל שניתן, מזרע התורם.

בנוסף, בהתאם לסעיף 13 בנהל נקבע כי "על האחראי להימנע מלקבל תרומות זרע רבות מדי מאותו תורם. לעניין זה ניתן להזדקק לכרטיס הזרע. על מנת למנוע תרומות זרע במספר בנקים על ידי אותו תורם ינוהל רישום מרכזי ארצי אצל מנהל בנק זרע אחד, אשר ייקבע על ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות, אליו יעבירו כל מנהלי בנקי הזרע את מספרי תעודות הזהות של התורמים. פרטים אלו ישמרו בכספת ויהיו חסויים."

11. נוסף ונציין, כי בשנת 2018 מונתה ועדת בטיחות ואיכות בראשות ד"ר עמיהוד זינגר, מנהל המחלקה לגנטיקה קהילתית במשרד הבריאות. הוועדה עסקה בסוגיות הקשורות בבנקי הזרע וביניהן גם בסוגיות הנוגעות בתהליך של תרומת זרע. ועדה זו הגישה המלצותיה בדצמבר 2019, ובין היתר, המליצה להגביל את מספר הילודים שיולדו מכל תורם זרע, עד ל- 8 לידות חי, למשפחות שונות.

בהמשך לאמור, בחודש דצמבר 2020 ניתנה הנחיית משרד הבריאות לבנקי הזרע לפיה יש להגביל את מספר הנשים אשר יכולות לקבל תרומת זרע מתורם בודד לשש נשים. עם זאת יוער, כי הנושא מצוי בשיח מחודש בין גורמי המקצוע במשרד הבריאות לבין בנקי הזרע, זאת לאור העלייה המשמעותית המתמדת במספר הנשים המבקשות לשמר פוריות, על ידי הקפאה של ביציות מופרות בזרע של תורם; ובשים לב לכך שמספר הילודים הוא נתון דינאמי ומשתנה מתקופה לתקופה, כאשר יש צורך לאזן בין מספר התורמים המתאימים, שהוא מטבע הדברים מוגבל, לבין מספר הביציות המוקפאות המופרות בזרע תורם שבהן סביר שלא יעשה שימוש, וכן בזרע שנרכש על ידי נשים לשימוש עתידי וגם בו לא נעשה שימוש בסופו של יום.

12. בהתאם להוראות הנוהל תורם זרע מוגדר כ"מי שנותן מרצונו מזרעו לשם הזרעה מלאכותית לנשים".

13. סעיף 24 לנהל – העומד במרכז טענות העותרים – קובע איסור על גילוי זהות התורם, וכך נקבע: "זהותו של התורם מצד אחד וזהותה של האישה שהזרעה בזרעו מצד שני, **אסורים בגילוי, לרבות לכל אחד מהם. לא תימסר זהותו של התורם לילד שיולד כתוצאה מפעולה זו ולכל אדם אחר**".

בנוסף לכך, סעיף 31 לנהל עוסק באפשרות לקבלת תרומה על ידי אישה מזרעו של גבר שאינו אנונימי ושאינו בן זוגה, **המבקשים להביא ילד בהורות משותפת**, כך שהתורם מיועד לשמש כאב ולשאת בחובות הוריות.

14. האפשרות לתת תרומת זרע בישראל כיום מותנית בעמידת התורם בתנאי סף (רפואיים ואישיים) תהליך מיון (בדיקות רפואיות, בדיקות מעבדה, ריאיון אישי) ובדיקות נוספות (ראו סעיף 25 לנוהל). כך, תהליך מיון התורמים ותרומות הזרע עצמן שונה מבנק זרע אחד למשנהו, אך לרוב כולל מיון ראשוני; פגישה ראשונה עם התורם לשם הערכה ובדיקה של הזרע; בדיקות זרע נוספות (כולל הפשרה והקפאה) שמטרתן קביעת מעבדה בדבר איכות הזרע; ריאיון אישי של המועמד, שבו נבחנת ההיסטוריה הרפואית, האישית והמשפחתית וכן נערך בירור על מחלות גנטיות, רקע חברתי, השכלה, ומבוצעות בדיקה גופנית ובדיקות דם; גיבוש הערכה כוללת של תוצאות המעבדה, מהימנות, אמינות, מצבו הבריאותי, תכונותיו, מראהו, וזמינותו לתרומה. כמו כן, כולל תהליך זה **יידוע המועמד כי אסור לו לתרום בבנקי זרע אחרים לאחר שתרום בבנק זרע אחד**; החתמת התורם על מסמך הסכמה לתרומה, הכולל בין השאר אישור על מצבו הרפואי התקין, והודעה על כך כי זהותו ופרטיו יישארו חסויים, ולא יועברו לאף גורם אחר, למעט הסכמתו להצלבת נתוני זהות עם מרכז רישום ארצי של תורמים ורישום ארצי של פסולי חיתון.

15. נוסף, כי הוראות הנוהל מתייחסות אף לחשש, כפי שמעלים העותרים בעתירה וכפי שהעלו עוד בעתירה קודמת אשר הגישו בנושא – בג"ץ 4424/20 מיכאל פואה, מראשי תנועת "בוחרים במשפחה" נ' מדינת ישראל (פסק הדין ניתן ביום 9.6.2021) (להלן: **העתירה הקודמת**), ביחס לנישואים והולדת ילדים בין ילודים מתרומות זרע שהם קרובי משפחה מדרגה ראשונה, מבלי שידעו שהם קרובי משפחה. זאת, כתוצאה מהאנונימיות של תרומות הזרע בישראל.

כך, סעיף 20 לנוהל קובע כי "בחירת זרע במקרה של צורך בהזרעה מלאכותית מזרעו של תורם היא בידי הרופא או מי שמונה מטעמו ובשיתוף המטופלים, בכפוף להוראות אלו. הרופא יודא, על פי מידע שנמסר לו על ידי הנתרמת, שלא תיעשה הזרעה מזרע של תורם שהוא קשור בקרבת משפחה מדרגה ראשונה לנתרמת".

בנוסף, בסעיף 10 נקבע, כי ככל שתופנה שאילתא פרטנית אל מנהלי בנקי הזרע, המשמשים כנאמני בית הדין הרבניים, הם ישיבו למועמדים להינשא או לפונים אליהם באופן אישי, אם הם קרובי משפחה מדרגה ראשונה. כמו כן, אחת ממטרות הנוהל היא מניעת שימוש בזרע של פסולי חיתון. יצוין בהקשר זה, כפי שעוד נמסר במסגרת תגובת המשיבים לעתירה הקודמת (וכן ראו את פסק הדין בעתירה הקודמת, פסקה 3), כי מבדיקה שערך משרד הבריאות בקרב בנקי הזרע במסגרת העתירה הקודמת, עלה כי לא מתקיים קשר בינם לבין בתי הדין הרבניים לעניין פסולי חיתון ורשמי הנישואין; **וכן, כי לא היו כלל פניות של רשמי נישואין לבירור טרום נישואין לגבי מועמדים להינשא שנולדו מתרומות**. אשר לפניות אישיות, נמצא כי היו פניות בודדות של צעירים שנולדו מתרומות זרע וביקשו לקבל מידע נוסף על האב הגנטי, אך לא בהקשר לנישואין. פניות אלה טופלו בהתאם לנסיבות כל מקרה, תוך שמירת האנונימיות של התורם, כמתחייב.

16. עוד יצוין בעניין זה, כפי שצוין על ידי המשיבים עוד במסגרת תגובתם לעתירה הקודמת, כי **המשיבים החלו בהקמת מרכז רישום ארצי, אשר יאגד את כלל פרטיהם האישיים של תורמי הזרע**. מאגר זה ינוהל - עד להסדרת הנושא בחקיקה ראשית - על ידי משרד הבריאות. נכון

למועד כתיבת תגובה זו, הוקמו לצורך ניהול מרכז הרישום הארצי מערכות מחשוב מותאמות לביצוע הליך איגוד הפרטים של תורמי הזרע, בכל בנקי הזרע הפעילים, פרט לשני בנקים. משרד הבריאות החל בקבלת הנתונים באמצעותו, והחל מיום 1.9.2021 הונחו כלל בנקי הזרע להתחיל ולדווח למאגר הארצי.

העתק הנחיית משרד הבריאות בדבר "הקמת מאגר ארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות" מיום 13.4.2021 מצורף ומסומן מש/2.
העתק "הנחיות לניהול ותפעול המאגר הארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות" מיום 1.9.2021 מצורף ומסומן מש/3.

17. המידע אשר יוחזק במאגר יכלול מידע על תורמי הזרע בארץ ובחו"ל, כך שהפרטים אשר יופיעו באשר לכל תורם זרע יכללו 4 ספרות אחרונות של תעודת הזהות של התורם, כולל ספרת ביקורת, ראשי תיבות של שם התורם ושם בנק הזרע בו תרם או בו מבקש לתרום את הזרע. מידע זה יועבר למשרד הבריאות בכפוף לחתימת התורם על מסמך הסכמה בו יובהר סוג המידע שמועבר למאגר וכן מטרות המסירה.

ראו לעניין זה, את פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט הנכבד בעתירה הקודמת ביום 9.6.2021. יצוין, כי עתירתם הקודמת של העותרים נמחקה מאחר שהסעד העיקרי בה התייתר נוכח ההחלטה על הקמת המאגר הארצי כאמור. כן יוער, כי סעדים נוספים שהתבקשו על ידי המשיבים נדחו, ובכלל כך בקשה **לאכיפת הוראות הנוהל**, אותו נוהל אשר עליו מבקשים כעת להשיג המשיבים בטענה כי ניתן בהיעדר סמכות (ראו פסקה 3 לפסק הדין בעתירה הקודמת).

18. עוד נציין, כי לשם בחינת נושא ההפריה החוץ גופית והשלכותיה וההסדרה החקיקתית של נושא הפריין וההולדה בישראל הקימה המדינה שתי ועדות ציבוריות שבחנו את ההיבטים החברתיים, האתיים, ההלכתיים והמשפטיים של הנושא – ועדה בראשות כב' השופט שאול אלוני וועדה בראשות פרופ' שלמה מור-יוסף (להלן: **ועדת מור יוסף**), אשר הגישו את מסקנותיהן בשנים 1991 ו-2012 בהתאמה, אשר עמדו גם על הצורך להסדיר את נושא בנקי הזרע בחקיקה ראשית.

19. במסגרת המאמצים להסדרת הנושא הוגשו לאורך השנים מספר הצעות חוק פרטיות. בשנת 2016 הפיץ משרד הבריאות את תזכיר חוק בנקי הזרע, התשע"ז-2016 (להלן: **התזכיר**), אשר גובש בשיתוף משרדי הממשלה הרלוונטיים, ובו נכתב כי "במשך השנים חלו התפתחויות טכנולוגיות וחברתיות שעוררו צורך להורות הוראות מהותיות הנוגעות לנטילה ושימוש בזרע תורם או בזרע מטופל, מעבר להוראות הטכניות הנדרשות לשם הקמה והפעלת בנקי זרע. מפעם לפעם, נדרשו בתי המשפט להכריע בסוגיות מהותיות ביותר [...] וזאת ללא שקיימת חקיקה ראשית המתייחס לסוגיות כבודות משקל אלו. מטרת הצעת חוק זו היא לעגן בחקיקה ראשית את ההיבטים השונים הנוגעים להקמה, ניהול והפעלה של בנקי זרע ושימוש בזרע של תורם או של מטופל בישראל"

בתזכיר הוצע, בין היתר, שמירה על אנונימיות תורם הזרע בדומה למודל הקיים כיום בנוהל, וכך מוצע בתזכיר החוק: "לא יגלה אדם לתורם זרע מידע המזהה את נתרמת הזרע או את בעלה או את הילד שנולד כתוצאה משימוש בתרומת הזרע ולא יגלה לנתרמת הזרע או לבעלה או לילד שנולד כתוצאה משימוש בזרע תורם מידע המזהה את תורם הזרע, זולת פרטים שאינם מזהים על תורם הזרע שמסר רופא בבנק הזרע בהתאם להוראות סעיף 28". יחד עם זאת, בשלבי עבודה מתקדמים על תזכיר החוק, לאחר קבלת הערות הציבור, נבחנה גם האפשרות לקיומו של מסלול לא-אנונימי לצד המסלול האנונימי, ובהתאם לכך אף הוצע נוסח להוספת פרק מתאים בטיוטת החוק.

עוד הוצע בתזכיר לעגן בחקיקה את סוגיות האיסוף, השמירה והמסירה של המידע הנוגע לפעילות בנקי הזרע – תוך הסדרה של מאגר המידע לתרומות זרע ומרשם ילודים.

20. יצויין, כי מדובר בחקיקה מורכבת שלה השלכות רבות, חברתיות, מוסריות, רפואיות ועוד. מאז פרסום התזכיר להערות הציבור לא קודמה החקיקה, בין היתר נוכח מערכות הבחירות שהתקיימו, קיומן של ממשלות מעבר והתמודדותו הנמשכת של משרד הבריאות בשנה וחצי האחרונות עם נגיף הקורונה. על אף האמור, יצוין כי חלה התקדמות משמעותית בעבודה המקצועית של המשרד לצורך קידום הצעת החוק. עבודה מקצועית זו כוללת הצגת ממצאי ועדת בקרה ואיכות בראשות ד"ר עמיהוד זינגר, מנהל המחלקה לגנטיקה קהילתית במשרד הבריאות, בפני המשנה (לשעבר) למנכ"ל המשרד, פרופ' איתמר גרוטו. כאמור לעיל, הוועדה עסקה בסוגיות הקשורות בבנקי הזרע, וכן באלה הנוגעות בתהליך של תרומת זרע, לרבות סוגיית הרישום.

בהמשך, הוטעמו בטיוטת החוק המלצותיה של הוועדה על ידי היחידות המקצועיות במשרד, בין היתר, בעניין הגבלת מספר הילדים שיוולדו מכל תורם זרע, בדיקות גנטיות והמשך בחינת האפשרות של מסלול תרומה אנונימי חלקי או מלא.

עניין זה יובא, כחלק ממכלול הדברים המצויים על שולחנו של משרד הבריאות לצורך קידום, לפני שר הבריאות אשר נכנס אך לאחרונה לתפקידו לצורך קידום החקיקה בנושא.

21. ואם נתמצת דברינו עד כה – לצד הקמת מאגר הרישום על ידי משרד הבריאות, פועלים המשיבים לקידום חקיקה ראשית. כחלק מקידום החקיקה תלקחנה בחשבון גם הטענות המועלות בגדר העתירה דנן, בדבר התחקות הילד אחר מוצאו. בהקשר זה תיבחן האפשרות לפתיחת מסלול לתרומת זרע ידועה, גם בהמשך להמלצות ועדת מור יוסף, כך שמדובר בתורם זרע אשר מלכתחילה יבחר במסלול זה, תהא לילד שיוולד מזרעו האפשרות לפנות ולקבל מידע אודותיו, עם הגיעו של הילד לגיל 18.

22. למען שלמות התמונה, יצוין, כי דיון אגב בשאלת אנונימיות תורם הזרע עלה בעבר בפסיקתו של בית משפט נכבד זה בבג"ץ 4077/12 פלונית נ' משרד הבריאות ובנק הזרע (5.2.2013) (להלן: עניין בנק הזרע), במסגרתו נדחתה עתירתה של עותרת אשר ביקשה לעשות שימוש נוסף

בתרומת זרע של תורם אשר ביקש לחזור בו מהסכמתו לתרומה – ראו פסקה מ"א לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז) רובינשטיין, ופסקאות 28 ו-31 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז.

עמדת המשיבים

דין העתירה לדחייה על הסף בהיעדרם של עותרים קונקרטיים

23. ראשית, נציין כי העותרים הם עותרים ציבוריים, אשר מבהירים בעתירתם כי הם פועלים בשם "זכות יסוד של הילוד לדעת מי הם הוריו ומה המטען והסיפור שהוא נושא בבואו לעולם" (נעמ' 2 לעתירה) וכן נטען בשם אותם ילודים כי נפגעות זכויותיהם הקנייניות (זכות לירושה ולמזונות). זאת, תוך ביטול השלכות הסעד המבוקש והפגיעה במי שמבקשות לעשות שימוש בתרומות זרע לצורך מימוש זכותן להורות (ראו למשל, סעיפים 35-36 ו-71-72 לעתירה).

דומה כי יש טעם לפגם בעתירה במתכונתה זו, במסגרתה נטען לפגיעה בזכויות חוקתיות שונות של ילדים שנולדו כתוצאה מתרומת זרע, שעה שלא נמצא כל עותר קונקרטי אשר יצטרף לטענותיהם של העותרים. על אף שמצוטטים בעתירה דבריהם של ילדים לתרומות זרע אשר מבקשים למצוא את זהות התורם (ראו בעמ' 14 לעתירה), עותרים קונקרטיים בחרו שלא להצטרף לעתירה דגן או לא להגיש עתירה מטעמם בנושא.

הלכה פסוקה היא כי "משקיים נפגע ישיר מפעולה שלטונית, והוא עצמו אינו פונה בבקשת סעד לבית המשפט, לא ייענה, דרך כלל, עותר ציבורי הפונה בעתירה כללית בעניינו" (בג"ץ 962/07 לירן נ' היועץ המשפטי לממשלה (1.4.2007); עוד ראו – בג"ץ 2589/20 לשכת רואי חשבון בישראל נ' ממשלת ישראל, פס' 16 וההפניות שם (30.4.2020); בג"ץ 5479/06 מזורין נ' מדינת ישראל, פס' 4 וההפניות שם (8.8.2016); בג"ץ 4501/14 פרסקי נ' הממונה על ההגבלים העסקיים, פס' כ"ו בפסק-דינו של המשנה לנשיאה א' רובינשטיין ופסק-דינה של השופט עי' ברון (23.4.2015)).

24. כפי שציין בית המשפט הנכבד בעבר, בעתירה המוגשת על ידי עותר ציבורי בלבד קיימת סכנה לכך שהעובדות המוצגות בפני בית המשפט הנכבד אינן מדוייקות (ראו: בג"ץ 1759/94 סרוזנברג נ' שר הביטחון, פ"ד נה(1) 625 (1994)), וכן קיימת סכנה שהסעד המתבקש בעתירה יעמוד בסתירה לאינטרס של הפרט הנוגע בדבר (ראו: בג"ץ 5061/14 הקואליציה האזרחית נ' מועצת הכבלים והלוויין, פס"ד מיום 6.11.14), כאשר בענייננו עולה מקריאת העתירה כי לשיטתם של העותרים טוב לו הפרטים הנוגעים בדבר כלל לא היו באים לעולם. עוד יוער בהקשר זה, כי בפסיקתו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 4645/18 פלונית נ' שר הבריאות, (להלן: עניין פלונית), שם ביקשו העותרים כי העותר ישמש לעותרת כתורם זרע שאינו אנונימי, כאשר אין בכוננתו לשמש כאב לילד או לילדה שיוולדו לעותרת, נדחתה העתירה – בין היתר מטעמים של טובת הילד ותקנת הציבור. מפסק הדין בעניין פלונית, שם התבקש במידה מסוימת סעד הפוך לסעד המבוקש בעתירה דגן, יש כדי ללמד על מורכבותה של הסוגיה לה פנים רבות, כאשר דומה כי בית המשפט הנכבד סבר כי דווקא מסלול תרומה שאינו אנונימי

ללא הסדרה חקיקתית סדורה הוא זה אשר עלול לפגוע בטובת הילד – אשר בשמו מבקשים העותרים לטעון בעתירתם, זאת לאור העובדה שבמצב המשפטי הקיים משמעות הדברים היא קביעת הורות תוך השארת מוסד ההורות כקליפה ריקה מתוכן (ראו סעיף 9 לפסק הדין בעניין **פלונית**).

25. לכך יש להוסיף כי הסעד המבוקש בעתירה – הפסקת תרומת הזרע האנונימית – אינו לוקח בחשבון את ההשלכה מרחיקת הלכת על המבקשות להסתייע בתרומות זרע לצורך ילודה ומימוש זכותן להורות, כאשר בהתאם לפסיקתו העקבית של בית המשפט הנכבד "**כיום אין עוד מחלוקת בדבר מעמדה העקרוני של הזכות להורות**" (ראו, פסקה כ"ו לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו דאז) רובינשטיין בעניין **בנק הזרע**; וכן פסקה 6 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז וההפניות שם; בג"ץ 781/15 **ארז-פנקס נ' הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים** (3.8.2017) (להלן: **עניין ארז-פנקס**)). כאשר בית משפט נכבד זה קבע בפסיקתו כי ישנה חשיבות ליצירת הסדרה מאוזנת, שתבטיח שמירה על אינטרס **כלל הנוגעים בדבר** (פסקה 1 לפסק דינו של כב' השופט הנדל בעניין **פלונית**)).

26. בנסיבות אלה, דומה כי העותרים אינם הגורמים המתאים להגשת העתירה. כפי שקבע בית המשפט הנכבד, אין מקום לתת לעותר ציבורי להיות לפה לעותר קונקרטי המעדיף שלא להגיש עתירה, ועל כן סבורים המשיבים כי דין העתירה לדחייה על הסף.

דין העתירה לדחייה בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית

27. עוד יטענו המשיבים, כי דינה של העתירה להידחות על הסף ולגופה בהיעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

28. טענתם העיקרית של העותרים היא כי הסדרת נושא תרומת הזרע צריכה להיעשות בחקיקה ראשית, כאשר לטענתם הסדרת האנונימיות של תרומת הזרע נעשית כיום אך מכוח הוראות הנוהל אשר הותקן על ידי מנכ"ל משרד הבריאות וזאת ללא סמכות.

כפי שצוין עוד בפתח הדברים, המשיבים מסכימים כי נושא תרומות זרע ואופן ניהול בנקי הזרע, אשר מעורר שאלות כבדות משקל בהיבטים שונים, ראוי לו לאחר תום הדיון בנושא שיעשה בחקיקה ראשית. ואכן, כפי שפורט לעיל פעלו ויפעלו המשיבים להסדרת הסוגיה. על אף האמור, כפי שיוצג להלן, עיקרון האנונימיות של תרומת הזרע מוסדר בתשתית נורמטיבית רחבה יותר מאשר הוראות הנוהל, ואף מוזכר בחקיקה ראשית. יתרה מכך, יטענו המשיבים כי דין טענת העותרים לפיה נוהל בנק הזרע הותקן שלא בסמכות – לדחייה, מאחר שהנוהל גובש בהתאם להוראות הדין ונקבע זה מכבר בפסיקת בית המשפט נכבד כי הנוהל ניתן בסמכות ואין עילה לביטולו.

עיקרון האנונימיות מושרש בתשתית החוקית ורחב יותר מהנוהל הנתקף בעתירה

29. ראשית, יצוין כי העותרים מתמקדים בעתירתם בסעיף 24 לנוהל בנק הזרע, אך מתעלמים מכך שנושא האנונימיות ההדדית של תרומת הזרע מעוגנת גם בתקנות הפריה החוץ-גופית, אשר אוזכרו לעיל.

תורם מוגדר בתקנה 1 כך :

"גבר שזרעו נועד, בהסכמתו, להפרות ביצית של אשה שאינה אשתו
ושזהותה אינה ידועה לו"

וכך נקבע בתקנה 15 :

"איסור מסירת מידע

15. (א) מחלקה מוכרת המבצעת פעולות הפריה חוץ-גופית לא תמסור מידע הנוגע לזהות תורם זרע או תורמת ביצית.

(ב) מנהל מחלקה מוכרת ינקוט בכל הפעולות הדרושות לביצועה היעיל של תקנת משנה (א)."

תקנות הפריה החוץ-גופית הותקנו בסמכות, מכוח סמכות שרת הבריאות על פי הפקודה. האנונימיות המוסדרת במסגרת תקנות אלו כלל לא נתקפה במסגרת העתירה דנן, ומשכך דומה כי העתירה לוקה בתיאור חלקי של התשתית הנורמטיבית הצריכה לענייננו, עת מתמקדת בנוהל בלבד.

30. שנית, יטענו המשיבים כי ניתן להקיש וללמוד על עמדתו של המחוקק בדבר הסדר האנונימיות בתחום הפיריון מהקבוע בחוק תרומת ביציות תש"ע-2010 (להלן: חוק תרומת ביציות), אשר מסדיר את אנונימיות התורמת ונתרמת הביצית, כדלקמן :

"38. אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה או על פי צו של בית משפט.

39. רופא אחראי ורופא מטפל לא יגלו לתורמת מידע המזהה את הנתרמת ולא יגלו לנתרמת מידע המזהה את התורמת, אלא אם כן התורמת ייעדה מראש את הביציות שיישאבו מגופה לאותה נתרמת; ואולם הרופא האחראי והרופא המטפל רשאים למסור לנתרמת מידע על התורמת שאינו מידע מזהה, אם סברו כי קיימים טעמים המצדיקים לעשות כן."

במסגרת חוק תרומת ביציות נקבע כי יוקם מאגר מידע לצורך בירור קרבת משפחה למתן אישור להשתלת ביציות (פרק ה' לחוק). כן נקבע כי יוקם מרשם ילודים (פרק ו' לחוק), אשר מידע ממנו יימסר למטרות המוגדרות בחוק (ראו סעיף 36 לחוק), וכאשר יודגש כי אין במרשם האמור כל פגיעה באנונימיות תורמת הביצית.

מהאמור עולה, כי המחוקק הראשי – כפי שמתגלה במסגרת חוק תרומת ביציות – מצא לנכון להסדיר את אנונימיות תורמת הביצית. המשיבים יטענו כי דומה שבכך גילה דעתו כי אין לילוד

"זכות חוקתית" כנטען בעתירה להתחקות אחר מוצאו, וכי מידע בדבר התורמת יימסר למטרות המוגדרות בדין בלבד.

עוד יוער בהקשר זה, כי על אף שנושא תרומת הזרע לא הוסדר בחקיקה ראשית, גם בענייננו הוקם כאמור לאחרונה מאגר רישום ארצי ממנו יימסר מידע למטרות מוגדרות בלבד. ובכך יש כדי לצמצם את הפגיעה הנטענית בעתירה אשר עלולה להיגרם מאנונימיות תרומת הזרע, בדומה למנגנון אשר נקבע בחוק תרומת ביציות.

31. לאמור יש להוסיף, כי **במסגרת חוק תרומת ביציות יש גילוי דעת של המחוקק גם ביחס לאנונימיות תורם הזרע**. סעיף 31(ג) לחוק, המתייחס גם לאפשרות של הפריית הביצית באמצעות תרומה מבנק הזרע, מתייחס למסירת "קוד התורם" כפי שהופיע על מבחנת הזרע. כלומר, אין מסירה של פרטיו האישיים של התורם או זהותו, אשר נותרת אנונימית (להבדיל מ"פרטיו האישיים" של מי שמיועד להיות האב הגנטי במקרה בו אין מדובר בתרומת זרע), אלא קוד מספרי בלבד. וכך נקבע:

"לצורך בירור קרבת משפחה לשם מתן אישור להשתלת ביציות לפי הוראות סעיף 13(ה)(3), ימסור הרופא האחראי למאגר המידע את פרטיה האישיים של הנתרמת וכן את פרטיו האישיים של מי שמיועד להיות האב הגנטי, **ואם הוא תורם זרע שהתקבל מבנק הזרע – את סימן הקוד כפי שהופיע על מבחנת הזרע**."

בנוסף, סעיף 34 לחוק תרומות הביציות קובע גם הוא כי לאחר השתלת הביציות ימסור הרופא המטפל או הרופא האחראי הודעה על כך למרשם היילודים, ההודעה תכלול את "סימן הקוד" האמור המופיע על מבחנת הזרע, והרשם ירשום את סימן הקוד של תורם הזרע. רק במקרה בו הדבר דרוש לצורך בירור פניה על פי תנאי החוק, ימסרו פרטים אישיים של תורם הזרע **לרשם**. וכך נקבע:

"נמסרה למרשם היילודים הודעה לפי הוראות סעיף קטן (א) הכוללת סימן קוד כפי שהופיע על מבחנת זרע, **ירשום הרשם במרשם את סימן הקוד של תורם הזרע שמזרעו הופרו הביציות**; קיבל הרשם פנייה לפי סעיף 36, ולצורך בירור הפנייה נדרשים פרטיו האישיים של תורם זרע, ימסור מנהל בנק הזרע **לרשם**, לפי דרישתו, את הפרטים האישיים כאמור."

עיון בחוק תרומת ביציות מלמד כי הנחת המוצא **של המחוקק** היא כי זהותו של תורם הזרע תישמר אנונימית והוא יזוהה באמצעות "קוד התורם" בלבד. המשיבים יטענו כי יש בכך כדי לשמוט את הבסיס תחת טענתם העיקרית של העותרים לפיה המחוקק הראשי לא גילה דעתו בנושא.

32. לעניין ההיקש מחוק תרומת ביציות לענייננו, ראו בפסקה 18 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-אראז **בעניין בנק הזרע**:

"אכן, במשפט הישראלי, אין הסדרה ספציפית של סוגית החזרה מהסכמה בכל הנוגע לתרומות זרע, בשל כך שעניין טרם עוגן בדבר חקיקה ראשי. אולם, **הדעת נותנת שההסדר הסטטוטורי החל על תרומת ביציות מבטא**

את תפיסתו של המחוקק הישראלי באשר להגבלות שראוי להחיל על השימוש בחומרי רבייה שנמסרים על דרך תרומה. ניתן וראוי להחיל כאן את העיקרון לפיו יש לפרש דברי חקיקה המסדירים עניינים דומים כך שיעלו בקנה אחד זה עם זה, באופן שמקדם את ערכי השיטה.

כן ראו לעניין זה, את אשר נקבע בפסקה 38 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ג'ובראן בעניין **ארד-פנקס**, שם בחן בית המשפט הנכבד את דברי החקיקה השונים בתחום הפריין והילודה כחלק **מתבנית חקיקתית אחת**, וכך נקבע:

"בדומה, סבורני כי יש לראות בדברי החקיקה השונים המאסדרים את ההסתייעות בטכניקות רפואיות להולדה, כחלק מתבנית חקיקתית. במסגרת תבנית זו ניתן לציין את **חוק תרומת ביציות**; את חוק ההסכמים; את **תקנות בריאות העם (הפריה חוץ גופית)**, התשמ"ז- (להלן: **תקנות ההפריה**); ואת **תקנות בריאות העם (בנק הזרע), התשל"ט-1979**, אכרזת הפיקוח על מצרכים ושירותים (בנק זרע והזרעה מלאכותית), התשל"ט-1979, ו**חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 2/1/14** "הכללים בדבר ניהולו של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית" (29.6.1979) (להלן: **כללי משרד הבריאות**).

את עמדתי זו אני מבסס על מספר אדנים: ראשון, חוקים אלה חולקים תכלית משותפת של אסדרת השימוש בטכניקות הרפואיות השונות להולדה, קובעים את השילוב שבין אותן הטכניקות, מאפשרים טכניקות אחדות ואוסרים על אחרות, וכוללים מספר עקרונות מנחים כגון הבטחת שלומן של הנשים המעורבות בהליך והבטחת הזיקה בין ההורים המיועדים לבין היילוד בהליכים אלה (ראו למשל לעניין הזיקה: סעיף 11 לתקנות ההפריה, אשר בוטל בבג"ץ 5087/94 זברו נ' שר הבריאות (17.7.1995)); סעיף 23 לכללי משרד הבריאות; סעיפים 10, 12 לחוק ההסכמים; סעיף 42(א) לחוק תרומת ביציות; וראו גם התייחסות לעניין הזיקה במכלול הסדרי ההסתייעות בטכניקות הרפואיות להולדה בהמלצותיהן של הוועדות הציבוריות עליהן התבססו חוקים אלו – ועדת אלוני, עמ' 22-23, 48; וועדת מור יוסף, עמ' 76-77).

שני, מהעובדה **שהוראותיהם של חוקים אלה משלימות אחת את האחרת ומתייחסות האחת לאחרת** (ראו למשל התייחסות ל"מחלקה מוכרת" לפי תקנות ההפריה בסעיף 2 לחוק תרומת ביציות ובסעיף 1 לחוק ההסכמים; התייחסות לתקנות ההפריה בדברי ההסבר לחוק תרומת ביציות, עמ' 292, ובדברי ההסבר להצעת חוק ההסכמים, עמ' 259; והתייחסות לחוק ההסכמים בסעיפים 4(ב), 12(ב) ו-11 לחוק תרומת ביציות);

ושלישי, **מהקרבה העניינית ביניהם** (...). נמצא אפוא, כי קיימת תבנית חקיקתית הנוגעת לאסדרת ההסתייעות בטכניקות רפואיות להולדה, וכן חוק ההסכמים הוא חלק מתבנית חקיקתית זו. תכליתה העיקרית של תבנית חקיקתית זו, היא לאסדר את ההסתייעות בטכניקות רפואיות להולדה על מנת להגשים את הזכות להפוך להורה, תוך שמירה על בריאותם של המעורבים בהליך והסדרת הזיקה בין היילודים להורים. התאמת תכליתה של תבנית החקיקה לחוק הנדון, מעלה כי תכליתו האובייקטיבית של חוק ההסכמים היא לאסדר את קיומו של הליך הפונדקאות בישראל על מנת להגשים את הזכות להפוך להורה, תוך שמירה על כבודן ושלומן של הנשים הנושאות, ואסדרת מעמד היילוד וזיקתו להורים המיועדים. כאמור לעיל, תכלית זו הולמת גם את החזקה בדבר הגשמת זכויות האדם".

דברים אלו יפים גם לענייננו, ובפרט שעה שבחוק תרומת ביציות ישנה כאמור גם התייחסות לאנונימיות של תרומת הזרע בגדר הוראות המשלימות אחת את האחרת.

הנוהל הותקן בסמכות ואין עילה לביטול

33. כאמור לעיל, המשיבים אינם חולקים על הצורך בגיבוש חקיקה ראשית להסדרת נושא תרומת הזרע, וכמפורט לעיל, פעלו ופועלים לקידומה. ואולם, לעמדת המשיבים אין בעת הזו הצדקה לביטול של הנוהל שהותקן מכוחן של התקנות – אשר הותקנו בסמכות וביטול ההסדרים הללו בעת הנוכחית, בהיעדר אסדרה חלופית מתאימה, יוביל ליצירת "תוהו ובוהו בנושא רגיש מאין כמוהו" (דברי השופט הנדל בעניין **פלונית**) ואף לפגיעה בליבה של הזכות להורות, שהוכרה כאמור כזכות יסוד חוקתית, של אותן נשים המבקשות להסתייע בתרומת זרע לשם הבאת ילד לעולם.

34. כפי שפורט לעיל בחלק הנורמטיבי, בהתאם לסעיף 33 לפקודת בריאות העם, רשאי מנהל שירותי הרפואה להתקין תקנות בעניין פתיחתם, רישומם, הנהגתם ופיקוחם של בתי חולים ובתי מרפא. מכוח סעיף זה, הותקנו גם תקנות בנק הזרע. מכוח תקנות בנק הזרע האמורות, הותקן נוהל בנק הזרע. קרי, נוהל בנק הזרע ובכללו סעיף 24 לנוהל, העומד במרכז טענות העותרים, ניתנו בסמכות ובהתאם לפקודת בריאות העם.

35. בית משפט נכבד זה דחה בעבר בפסק דינו **בעניין פלונית** טענות לפיהן בהיעדר חקיקה אין תוקף להסדרה הנוכחית של נושא הפרייון בתקנות ובהוראות מינהל. ראו לעניין זה את פסקה 8 לפסק דינו של כב' השופט הנדל, אשר לאחר דיון בטענות הצדדים קבע כי על אף שמצב הדברים בהם הנושא אינו מוסדר בחקיקה ראשית אינו רצוי **"נראה אפוא כי המסקנה המתבקשת היא כי אין לקבוע שדין ההסדרים בסוגיה להתבטל"**.

עוד ראו לעניין זה, את אשר נקבע בפסק דינו של כב' השופט מזוז :

"2. אין חולק כי ההסדר החוקי הנוכחי בנוגע לסוגיה של הפרייה חוץ-גופית מתרומת זרע, כמו סוגיות נוספות בתחום הפרייון וההולדה, אינו משיב רצון, וראוי כי סוגיות חשובות ורגישות אלה יוסדרו בחקיקה ראשית. גם המדינה סבורה כך והיא אכן יזמה הליכי חקיקה ראשית בנושא, בהמשך להמלצות וועדה ציבורית בסוגיה זו ובסוגיות אחרות בתחום הפרייון וההולדה (ועדת מור יוסף), אשר טרם הושלמו. ברם, אינה מקובלת עלי העמדה כי בהיעדר חקיקה כאמור אין תוקף להסדרה הנוכחית, וכי תקנות בריאות העם (הפרייה חוץ-גופית), התשמ"ז-1987 (להלן: תקנות הפרייה חוץ-גופית) הותקנו בחריגה מסמכות.

3. אכן סעיף 33 לפקודת בריאות העם, 1940 (להלן: הפקודה, או פקודת בריאות העם), אשר מכוחו הותקנו תקנות הפרייה חוץ-גופית, מפרט 12 נושאים בהם הוסמך שר הבריאות להתקין תקנות (במקור סמכות זו הוענקה ל"מנהל" אך שר הבריאות נטל לעצמו סמכות זו), ובין אלה לא מנוי הנושא של הפרייה חוץ-גופית. ואולם, הרישא לסעיף 33 לפקודה מבהירה במפורש כי רשימת הנושאים פורטה "בלא לפגוע בכלליות הסמכויות הניתנות בסעיף זה" להתקין תקנות בכל הנוגע ל"הנהגתם ופיקוחם של בתי חולים ובתי מרפא". לכך יש להוסיף, כי בפקודת בריאות העם סעיף הסמכה נוסף להתקנת תקנות, סעיף 170(1) לפקודה, המסמיך את שר הבריאות להתקין תקנות "לשם הוצאתן לפועל של הוראות פקודה זו".

4. הוראות ההסמכה האמורות שבפקודת בריאות העם הן אמנם כלליות ואין בהן התייחסות מפורשת להסמכה להתקין תקנות לענין הפריה חוץ-גופית, או בכל סוגיה אחרת בתחום טכנולוגיות הפרייה וההולדה. ואולם יש לזכור כי עסקינן בפקודה משנת 1940, היינו חיקוק מלפני קרוב ל-80 שנים, אשר בעת חקיקתו הפריה חוץ-גופית, כמו טכנולוגיות אחרות בתחום ההולדה והפרייה, לא היו קיימות כלל. לפיכך, בפרשו הוראת חוק ישנה מעין זו על בית המשפט ליתן דעתו להשלכות הנגזרות מכך. וידועים בהקשר זה דבריו של קרדוזו בהקשר של פרשנות חקיקה ישנה:

"We do not inquire... what the legislature willed a century ago, but what he would have willed if he had known what our present conditions would be" (B. N. Cardozo, The Nature of Judicial Process 84 (1921, Yale University Press)."

גם בית משפט זה נדרש לא פעם לסוגיה של פרשנות חקיקה ישנה ולצורך להחילה על מצבים ונסיבות אשר טרם באו לעולם בעת חקיקת אותה חקיקה, ואשר המחוקק בחוקקו את הוראת החיקוק לא צפה אותם כלל. כך למשל, עוד ב-1952 העיר בית המשפט כי -

"ייתכן מאד - כפי שטוען ב"כ המבקשים - כי בזמנו לא עלה כלל בדעתו של המחוקק, כי יבוא יום ו'קליטת עולים' תאושר כמטרה ציבורית... אך זה כוחו של חוק, שאינו מיועד לזמנו בלבד, ורק למטרה המצומצמת והקרובה אשר הייתה לנגד עיניו של המחוקק שעה שחקקו. וכל עוד יש בידו של המוסד האקזקוטיבי להשיג את המטרה אשר הוא משווה לנגד עיניו במסגרת החוק הקיים - ויהא זה חוק ישן שנועד לצרכים אחרים - אין לבוא בטענות עמו שהוא משתמש בחוק לתנאי מציאות חדשים" (בג"ץ 180/52 יורשי איברהים דור נ' שר האוצר, פ"ד (2) 908, 910-911 (1952)).

וראו גם: בג"ץ 30/76 סיהו נ' בית הדין הדתי לעדת היהודים הקראים, פ"ד (1) 13, 20-21 (1976); בג"ץ 428/86 ברזילי נ' ממשלת ישראל, פ"ד (3) 505, 618-620 (1986); בש"פ 4804/17 ברמלי נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (9.8.2017).

5. קבלת טענת העותרים לחריגה מסמכות לא רק שאינה מתחייבת בענייננו כאמור אלא שבנסיבות דנן תוצאתה תהא, כפי שציין חברי, "יצירת תוהו ובוהו" ומצב של העדר רגולציה ואיש הישר בעיניו יעשה בתחום שהוא רגיש מאין כמותו".

36. דברים אלו נכונים גם לענייננו. לא רק כי טענת העותרים לחריגה מסמכות, בהינתן התשתית הנורמטיבית שנפרסה לעיל, אינה מתחייבת; אלא שתוצאתה בהיעדר אסדרה של הרגולטור עלולה ליצור מצב של היעדר רגולציה אשר עלול להוביל אף לתוצאות שדומה מקריאת העתירה אינן רצויות גם בעיני העותרים עצמם. ראו לעניין זה את התייחסותו של כב' השופט הנדל, **בעניין פלונית:**

8. [...] ומבלי להתעלם מהקשיים הכרוכים במצב החקיקתי הקיים, אין זו העת המתאימה לקבוע כי ההסדרים הרלוונטיים בטלים. **קביעה כזו משמעותה יצירת תוהו ובוהו בנושא רגיש מאין כמוהו.** ההסדרה המשפטית בתחום הפוריות והטכנולוגיה מצריכה התמודדות עם שיקולים אתיים, מוסריים, סוציולוגיים, פסיכולוגיים ושיקולים מורכבים אחרים. הסדרה כזו דורשת מלאכת מחשבת מוקפדת וקוהרנטית, **והותרת חלל ריק, שמשמעו שטח הפקר בתחום, עלולה להוביל ליצירה של כללים שהשלכותיהם אינן רצויות ולא ניתן לתקן בדיעבד.** בפרט,

תוצאה שקובעת כי ההסדרים בטלים עלולה להוביל מצד אחד לפגיעה ישירה וחמורה בטובתם של קטינים שנולדו ושטרם נולדו; ומצד שני לפגיעה בזכות להורות על-ידי מניעת שימוש בטכנולוגיה שכיום מתאפשרת על-פי ההסדר הקיים. לכך אין מקום.

התייחסות תמציתית לחלק מהחששות המועלים בעתירה

37. לקראת סיום, יבקשו המשיבים להתייחס לחששות העותרים לנישואי קרובים עקב תרומות זרע אנונימיות.

כפי שפורט לעיל, כבר כיום קיימות הוראות מחייבות, החלות על בנקי הזרע ועל תורמי הזרע עצמם, שמטרתן, בין היתר, להקטין את החשש מפני מתן תרומות זרע רבות מדי, ואת האפשרות שילודים מתרומות זרע, שהם קרובי משפחה מדרגה ראשונה יבקשו להינשא או להוליד ילדים יחדיו מבלי שידעו שהם קרובי משפחה. כך, הנוהל מחייב תורמים להצהיר כי הם לא תרמו או יתרמו ביותר מבנק זרע אחד, הנוהל מנחה את הרופאים המטפלים להימנע משימוש בזרע של תורם הקשור בקרבה משפחתית לנתרמת ולהימנע מלקבל תרומות זרע רבות מדי מאותו תורם. בנוסף, הנוהל מאפשר לפנות לבנקי הזרע בשאלתא פרטנית, בין על ידי רשמי הנישואין ובין באופן אישי, ואלו מחוייבים להשיב לפניה אם המועמדים קרובי משפחה מדרגה ראשונה או לא.

כמו כן, כפי שצוין על ידי המשיבים עוד בעתירה הקודמת אותה הגישו העותרים, בחודשים האחרונים הוקם מאגר אשר ינוהל על ידי משרד הבריאות. המידע במאגר כולל מידע על תורמי הזרע בארץ ובחו"ל ויאפשר לבדוק כי תורם הזרע לא תרם בבנק זרע אחר, בכך מצמצם החשש מפני תרומות זרע רבות של אותו תורם זרע בבנקי זרע שונים, ויחד איתו האפשרות שילודים מתרומות זרע שהם קרובי משפחה מדרגה ראשונה יבקשו להינשא ללא ידיעתם.

סוף דבר

38. נוכח כל האמור לעיל, יטענו המשיבים כי דינה של העתירה לדחייה על הסף בהיעדרם של עותרים קונקרטיים וכן לדחייה על הסף ולגופה בהיעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד. זאת תוך חיוב העותרים בהוצאות.

39. העובדות בתגובה זו נתמכות בתצהירה של ד"ר אתי סממה, ראש האגף למדיניות טכנולוגית רפואית במשרד הבריאות.

היום, ו' בתשרי תשפ"ב

12 בספטמבר 2021

ענת גולדשטיין, עו"ד

סגנית בכירה במחלקת הבג"צים

בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הח"מ, ד"ר אתי סממה, מצהירה בזאת כלהלן:

1. אני משמשת בתפקיד ראש האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות במשרד הבריאות.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בעובדות המפורטות בתגובה המקדמית מטעם המשיבים בבג"ץ 3676/21 פואה נ' מנכ"ל משרד הבריאות (להלן: "תגובת המשיבים").
3. העובדות המפורטות בתגובת המשיבים הן אמת למיטב ידיעתי ואמונותי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אתי סממה

אישור

אני הח"מ, שיר יוגב, עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 12.9.21 הופיעה בפני ד"ר אתי סממה המוכרת לי אישית, ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת, שאם לא תעשה כן תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, חתמה בפני על תצהירה.

שיר יוגב
שיר יוגב, עו"ד
מ.ר. 63710

תוכן עניינים

עמ'	שם הנספח	מס'
3	העתק נוהל בנק הזרע	מש/1
31	העתק הנחיית משרד הבריאות בדבר "הקמת מאגר ארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות" מיום 13.4.2021	מש/2
35	העתק "הנחיות לניהול ותפעול המאגר הארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות" מיום 1.9.2021	מש/3

נספח מש/1

העתק נוהל בנק הזרע

עמ' 3

חוזר המנהל הכללי

מס' 20/07 תאריך כ"ז חשון תשס"ח (8.11.07)

נושא: כללים בדבר ניהולו של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית

מצ"ב הנוהל של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית.

הנוהל יכנס לתוקף החל מיום 1.6.08. עד אז אבקשכם להערך לפעול על-פי הכללים שנקבעו בנוהל.

אני מודה לכל העושים לגיבוש הנוהל ובראשם עו"ד מירה היבנר-הראל וד"ר יורם לוטן.

בכבוד רב,
פרופ' אבי ישראלי

העתק: ח"כ יעקב בן יזרי, שר הבריאות
סב/129695

כללים בדבר ניהולו של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית

פרק א': הגדרות

- הגדרות 1. בהנחיות וכללים אלה :
- "המנהל" – המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוא הסמיכו לעניין תקנות בריאות העם (בנק זרע), תשל"ט – 1979 ;
- "תואר מומחה" – כמשמעותו בתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), תשל"ג – 1973 ;
- הזרעה מלאכותית" – הזרעה מלאכותית באשה על ידי זרע מוקפא, אשר עבר הכנה מעבדתית במעבדה המוכרת ע"י משרד הבריאות ;
- בית חולים" – בית-חולים רשום בהתאם לסעיף 25 לפקודת בריאות העם 1940, לרבות בית-חולים ממשלתי ומרפאה ציבורית ;
- "בנק" – בנק זרע – לשימוש בזרע מוקפא ;
- "ניהול בנק" – לרבות פתיחתו של בנק או קיומו ;
- "תורם" – מי שנותן מרצונו מזרעו לשם הזרעה מלאכותית לנשים ;
- "זרע" – נוזל הזרע והזרעונים ;
- "קרבת משפחה" – הורים, סבים וסבתות, ילדים, אחים ואחיות ;
- "קרוב משפחה מדרגה ראשונה" – הורה, אח או ילד.
- "רופא אחראי" – הבנק ינוהל בבית חולים, על ידי רופא מוסמך בעל תואר מומחה, באחד מהענפים המנויים להלן, ובלבד שעבר הכשרה מתאימה שהכיר בה המנהל: ילוד וגניקולוגיה או אורולוגיה.

פרק ב': בנק הזרע

- ניהול 2. לא ינהל אדם ולא יעסוק בו אלא בהתאם לכללים אלה.
- ייחוד 3. א. לא ינוהל בנק אלא אם המנהל הכיר בו. המנהל לא יכיר בבנק אלא אם הוא מנוהל בבית-חולים וכחלק ממנו.
- ב. הזרעה מלאכותית עם זרע תורם מבנק זרע מוכר תתבצע במחלקה מוכרת בלבד שהיא אחת מהבאים :
- (1) בבית חולים בו מתנהל בנק זרע מוכר.

(2) במחלקות ובמרפאות ציבוריות בהן ניתן טיפול באי-פוריות.

(3) ביחידות מוכרות להפריה חוץ גופית (IVF).

ג. לא תבוצע הזרעה מלאכותית מתורם במרפאה פרטית.

ד. (1) בכל בנק זרע תתפקד מעבדת זרע כהגדרתה בתקנות המעבדות ותנוהל מקצועית ע"י מנהל/ת מעבדה מוסמך.

(2) המעבדה ובנק הזרע ינוהלו באחריותו של מנהל בנק הזרע.

(3) מעבדת בנק הזרע תאויש לפחות ע"י עובד/ת מעבדה מוסמכת אחת במשך כל שעות תפקוד המעבדה.

4. אחראי הבנק ינוהל בבית חולים ע"י רופא אחראי ויבוצעו בו פעולות על-ידו או על-ידי מי שהוסמך על-ידו.

5. בקשה להכרה בקשה להכרה בבנק תוגש על ידי מנהל בית החולים, באמצעות לשכת הבריאות שבתחומה נמצא בית החולים, על גבי טופס שבנספח א'. המנהל רשאי לדרוש מהמבקש פרטים נוספים על אלה המפורטים בבקשה, הנוגעים למבנה, מכשור, צוות ושיטת עבודה של הבנק.

6. הכרה בתנאים המנהל רשאי לקבוע תנאים לניהול בנק זרע. קבע כך המנהל, לא ינוהל הבנק אלא בכפוף לאותם תנאים.

7. אחראי ומנהל בית החולים בו מנוהל הבנק אחראים למילוי הוראות האחראי וכללים אלה ולפעולות הבנק. ומנהל בית החולים

8. קבלת תרומת זרע לבנק ובחירתו תיעשה בהתאם לסעיף 25. זרע

9. א. האחראי ינהל שלוש כרסות / רשומות ממוחשבות נפרדות:

(1) כרטיס תורם;

(2) כרטיס אישה נתרמת;

(3) כרטיס זרע.

ב. כרטיס התורם – (1) יירשם על גבי טופס שבנספח ב' ויכלול את הפרטים הבאים:

צד א'

פרטים אישיים, כולל הקוד המספרי.
שמות הורים ביולוגיים וארץ מוצאם.
אנמנזה לשלילת מחלות משפחתיות ותורשתיות.
תוצאות מעבדה כפי שמפורט בכרטיס תורם.
תוצאות בדיקה גופנית.
מוצא הסבא והסבתא משני הצדדים, שם משפחה וארץ לידה, ככל שניתן.
בדיקת מרכז רישום ארצי.

צד ב'

הצהרה אישית והסכם שמירת סודיות על גבי טופס שבנספח ג.
על הצהרה זו יחתמו התורם והרופא.
כרטיס זה ישמר בכספת / מחשב מוגן כחוק והגישה אליו תהיה על ידי מנהל בנק הזרע או מי שהוסמך מטעמו בלבד.
ג. כרטיס אישה נתרמת – (2) יירשם על גבי טופס שבנספח ד ויכלול את הפרטים הבאים:

צד א'

פרטי האישה ובן זוגה עפ"י ת"ז – עם דגש על המאפיינים הפיזיים והאתניים החשובים לצורך התאמת התורם.
פרטי אישה פנויה – (במקרה של אישה פנויה) עם דגשים כנ"ל.
פרטי קרובי משפחה, כפי שנמסרו על-ידי הנתרמת, בהתאם למה שידוע לה ויעלה בידה לברר:
שם אב ואם ביולוגיים ות"ז ככל שניתן
שם מלא של אחים ומספרי ת"ז שלהם ככל שניתן

צד ב'

רישום שוטף של הדגימות (לפי קוד), ששימשו להזרעת האישה, לפי תאריכים.
כרטיס זה ישמר בנפרד מתיק האישה, ויימצא בבנק הזרע.
ד. כרטיס זרע / רישום ממוחשב – (3) יכלול את הפרטים הבאים:
יסומן ע"י קוד התורם בלבד.
קוד זה יסומן על מבחנת הזרע.
כל דגימה תיבדק במעבדת בנק הזרע לכמות תאי זרע, תנועתיות ומורפולוגיה והתוצאות תרשמנה.

ה. יש לנהל רישום נפרד של הריונות ולידות, ככל שניתן, מזרע התורם.

10. מנהלי בנקי הזרע, המשמשים כנאמניו של בית הדין, אליהם תופנה שאילתא פרטנית ע"י רושמי הנישואין או לבקשת איש ואישה פרטיים, ישיבו האם המועמדים להינשא ו/או הפונים באופן אישי לבנק, הינם קרובי משפחה מדרגה ראשונה.

11. זרע יישמר במבחנה נפרדת, להנחת דעתו של המנהל. שמירת זרע

12. על מבחנת הזרע יסומן קוד מספרי כאמור בסעיף 9(ד) או מספר מזהה סימון מבחנה המפנה לכרטסת הזרע, וכן התאריך בו הוקפא הזרע.

13. על האחראי להימנע מלקבל תרומות זרע רבות מדי מאותו תורם. לעניין הימנעות זה ניתן להזדקק לכרטסת הזרע. על מנת למנוע תרומות זרע במספר מקבלת בנקים על ידי אותו תורם ינוהל רישום מרכזי ארצי אצל מנהל בנק זרע תרומות אחד, אשר ייקבע על ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות, אליו יעבירו כל מנהלי בנקי הזרע את מספרי תעודות הזהות של התורמים. פרטים אלו ישמרו בכספת ויהיו חסויים.

14. האחראי ישמור בבנק את טופסי הסכמת התורם כאמור בסעיף 9(ב), שמירת טפסי הסכמת תורם במדור נפרד וסגור (בכספת).

15. הגישה לרישומים בבנק ולמסמכי התורמים תהיה לאחראי בלבד או למי גישה לרישומים שמונה על ידו בכתב לעניין הנחיות אלו.

16. א. המנהל ימנה מפקחים לעריכת ביקורת בבנקים. בקרות

ב. הביקורת תיעשה על ידי צוות של לפחות שני מפקחים, שלפחות אחד מהם הוא בעל תואר מומחה מהמפורטים בהגדרת "רופא אחראי" שבסעיף ההגדרות.

ג. הביקורת תכלול את המתקנים, הציוד בבנק, שיטות עבודה וטיב הזרע. הביקורת לא תכלול שום בדיקה של רישומי תורמים או כל דבר העשוי להביא לזיהויים של תורמים.

17. א. המנהל רשאי לבטל הכרה בבנק אם נוכח כי נתקיים אחד מאלה: ביטול

(1) הופרה או לא קוימה בבנק הוראה מכללים אלה.

(2) נתגלו בו לדעת המנהל, חוסר יכולת, רשלנות או אי-יכולת מקצועית.

ב. מנהל בית החולים, הרואה עצמו נפגע מהחלטת המנהל כאמור בסעיף משנה (א), רשאי לפנות בהשגה לשר הבריאות. ההשגה תוגש תוך 30 יום מקבלת ההודעה על החלטת המנהל. החלטת השר תהא סופית.

פרק ג': הזרעה מלאכותית

18. ייחוד פעולה הזרעה מלאכותית תיעשה רק על ידי רופא מוסמך בעל תואר מומחה בילוד וגינקולוגיה או המתמחה לקראת תואר זה (להלן: הרופא).

19. א. בדיקת האישה הרופא יוכל לבצע הזרעה מלאכותית רק לאחר שוודא שהאישה עברה ברור רפואי לגבי פוריות בבית חולים או במסגרת רפואית אחרת.

ב. כל הוצאת זרע מבנק הזרע למוסדות אחרים, תיעשה לאחר קבלת מסמך החתום ע"י מנהל היחידה בו מטופלת האישה, המבקש את העברת הזרע לאותו מוסד, לשם טיפול באותה אישה. למכתב הבקשה של מנהל היחידה יצורף טופס הסכמה לביצוע הזרעה מלאכותית (נספח ה'-1 או ה'-2), חתום על-ידי מנהל יחידת הפוריות המבקש והמטופלים. הסכמת המטופלים כאמור, יכול שתשלח על טפסים נפרדים מהבקשה ויכול שיופיע במסמך הבקשה (נספח ה'-3).

ג. על המוסדות המקבלים מנות כנ"ל, חובה לנהוג עימן כמתחייב מהכללים לניהול בנק זרע ולדווח לבנק הזרע ממנו קבלו את מנות הזרע, על תוצאות הטיפול של כל מנה ומנה.

20. בחירת זרע במקרה של צורך בהזרעה מלאכותית מזרעו של תורם היא בידי הרופא או מי שמונה מטעמו ובשיתוף המטופלים, בכפוף להוראות אלה. הרופא יוודא, עפ"י מידע שנמסר לו ע"י הנתרמת, שלא תיעשה הזרעה מזרע של תורם שהוא קשור בקרבת משפחה מדרגה ראשונה לנתרמת.

21. ערוב זרע בטיפול פוריות אין לערב זרע של הבעל עם זרע תורם לצורך הזרעה; בטיפול פוריות אין לערב זרע של מספר תורמים לצורך הזרעה.

22. הסבר לבני הזוג על הרופא להסביר לאישה או לאישה ובן זוגה, לפני קבלת הסכמתם לביצוע ההזרעה המלאכותית באישה, שאין ערובה שהאישה תיכנס להריון או שכתוצאה מההזרעה היא תלד. כמו כן עליו להסביר להם כי כפי שהדבר עלול לקרות בהריון טבעי, גם במקרה של הריון כתוצאה מהזרעה מלאכותית, קיימת אפשרות של סיבוכים בעת ההיריון והלידה ויכול להיוולד ילד בעל פגם גופני או נפשי.

23. א. הסכמת בני הזוג במקרה של הזרעה מלאכותית עם זרע של תורם, יש צורך בקבלת הסכמת האישה ובן זוגה בכתב לביצוע ההזרעה המלאכותית וכן בהצהרת בן הזוג כי הילד שיילד ייחשב לכל דבר כאילו הוא ילדו הטבעי, לרבות לעניין מזונות וירושה, וישא את שם משפחתו. ההסכמה תינתן על גבי טופס כמפורש בנספח ה' – 1.

ב. במקרה של הזרעה מלאכותית באישה פנויה יש צורך בקבלת הסכמת האישה. הסכמה תינתן על גבי טופס כמפורט בנספח ה' – 2.

ג. בני הזוג או האישה הנתרמת ידווחו לבנק הזרע על השגת הריון ועל לידה.

24. איסור גילוי זהות של התורם מצד אחד וזהותה של האישה שהוזרעה בזרעו מצד שני, אסורים בגילוי, לרבות לכל אחד מהם. לא תימסר זהותו של התורם לילד שיילד כתוצאה מפעולה זו ולכל אדם אחר.

25. הגבלה על קבלת זרע של תורם לא יילקח, לא יתקבל ולא ייעשה שימוש בזרע של תורם לשם הזרעה מלאכותית, אם נתקיים אחד מאלה:

(א) איכות הזרע אינה מתאימה לתרומה,

(ב) התורם לא עבר בדיקה רפואית כללית מוקדמת שכללה בדיקה גופנית, ובדיקות כפי שמפורט בכרטיס התורם.

(ג) התורם לא עבר בדיקות מעבדה כנדרש בכרטיס התורם.

(ד) התורם לא עבר בדיקות נוגדנים לגורמי ה- HIV:

(1) בדיקה לנוגדני HIV ביום מתן התרומה.

(2) בדיקה לנוגדני HIV ששה חודשים לאחר מתן התרומה או באחת הבדיקות התקבלה תשובה חיובית.

(ה) התורם לא נתן הסכמתו בכתב על גבי טופס כמפורט בכרטיס התורם (צד ב').

(ו) שם התורם לא נבדק במרכז רישום ארצי.

26. יעוץ בקשר להתאמת בני זוג
בטרם תאושר הזרעה מלאכותית לאישה פנויה או לזוגות שלגביהם מתעוררת שאלה של התאמה מבחינת מצבם השכלי, הבריאותי, הנפשי או הסוציאלי, רשאי הרופא להתייעץ עם מומחים בתחום הפסיכיאטריה, הפסיכולוגיה או העבודה הסוציאלית או מומחים בתחומים אחרים לפי הנדרש.

27. א. שמירת זרע למפקידים
זרע של גבר, שנפגע או עלול להיפגע במערכות ייצור הזרע כתוצאה ממחלה ממארת, קרינה, מחלות אחרות או טיפולים רפואיים, או בשל כל סיבה אחרת, יישמר בבנק הזרע לתקופה אשר תתחשב בגילו, בנתונים הרפואיים ובמצבו המשפחתי.

במעמד השמירה יפרט מפקיד הזרע את התנאים לשימוש בזרע ומה יעשה בזרע במקרה של פטירה.

כמפורט בטופס רצון השומר (נספח ו'), יובהר למפקיד הזרע כי השימוש במנות הזרע יעשה על פי נהלי משרד הבריאות.

ב. במקרה של פטירה ובחלוף שנה ממועדה מותר להשמיד את מנות הזרע של הנפטר, אלא אם בת-זוגו בקשה להמשיך לשמור את הזרע בכפוף לרצון המפקיד כפי שהובעה במעמד השמירה. הפשרת הזרע והשלכתו ייעשו בתום שנה ממועד הפטירה, לאחר קבלת אישורה של ועדה שימנה מנהל בית חולים בהשתתפות מנהל בנק הזרע, והרכבה יכלול משפטן ואיש ניהול סיכונים.

ניתן להשתמש בזרע לצורכי טיפול בבת זוגו של הנפטר, ככל שהדבר ניתן, לפי תנאי הסכמתו של הנפטר (כפי שניתנה בחייו), וזאת בתום ששה חודשים ממועד הפטירה ולאחר קבלת חוות דעת מעובדת סוציאלית שתבהיר שהטיפול נעשה מבחירה מוחלטת ומרצון חופשי ולא מתוך לחץ נפשי, כספי או אחר.

ג. מפקיד הזרע יעדכן את בנק הזרע על שינוי כתובת. בחלוף לפחות עשר שנים ממועד שמירת הזרע ובהעדר כל קשר עם מפקיד הזרע, ובהתחשב בגילו, מותר להפשיר את הזרע לאחר שמנהל בנק הזרע יפנה לוועדה לקבלת אישור להשמדת הזרע.

28. פניה לסמכות הלכתית
זוגות נשואים או נשים פנויות, המבקשים לקבל תשובות לשאלות הלכתיות הנובעות מביצוע נוהל זה, יופנו ע"י מנהלי בנקי הזרע, קודם לביצוע התהליך, לסמכות הלכתית.

העברת מידע 29. מנהלי בנקי הזרע אשר הוכרו על ידי משרד הבריאות, ישמשו כנאמנים של בתי הדין הרבניים ובתי המשפט ויסייעו ככל שניתן, בכפוף לכללי הסודיות הרפואית המחייבת אותם. גופים מסווג בין גופים

מנכ"ל משרד הבריאות ימנה מעת לעת את אחד מבין מנהלי בנקי הזרע המוכרים ע"י משרד הבריאות, כאמור, כנאמן שאצלו תרוכז רשימת שמות תורמי הזרע. נאמן זה יעמוד בקשר מעת לעת עם בתי הדין הרבניים.

מנהל בתי הדין הרבניים יוכר כנאמן של בנקי הזרע ומשרד הבריאות, ועימו ינהל נאמן בתי הדין הרבניים אימות פרטי התורמים עפ"י קודים חסויים שהוסכמו מראש, על-מנת להימנע משימוש בזרע של פסולי חיתון.

כללי החיסיון החלים על מנהל בנק הזרע חלים גם על מנהל בתי הדין – והשימוש במידע שיגיע לידיהם יהא למטרה זו בלבד של הבטחת נישואין כדמו"י במסגרת סמכותו עפ"י חוק.

זרע מנפטר 30. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה הנוגעות להפקת זרע מן המת, והוראות מינהל רפואה שיוצאו מעת לעת, מהוות חלק מנוהל זה ומצורפות כנספח ז'.

טיפול בזוגות שאין ביניהם קשר זוגי לצורך הבאת צאצא משותף 31. ביצוע פעולות פוריות באישה מזרעו של גבר, שאינו בן-זוגה, המבקשים להביא ילד בהורות משותפת, ללא קשר זוגי, מותנה בקיומו של הסכם בין הצדדים הכולל את הפרטים הבאים:

א. הסכמת הגבר לפעולה והצהרה כי הוא מודע לחובותיו כלפי היילוד, ללא כל קשר להסכם.

ב. התייחסות לשאלת האפשרות של הצדדים להסכם לחזור בהם והשימוש שייעשה בחומר הגנטי במקרה זה. הקביעה בדבר החומר הגנטי תהא כפופה לכל דין.

ג. הצהרת האם כי אינה "אם נושאת" במשמע חוק ההסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד), תשנ"ז – 1996.

ד. הצהרת שני הצדדים כי ההסכם לא נעשה כנגד תמורה כספית או אחרת וכי הם נכנסים אליו מרצונם החופשי.

ה. הצהרת שני הצדדים כי אינם נשואים לבני זוג אחרים.

אבטחת מידע 32. כל מידע אשר יימסר לבנקי הזרע עפ"י נוהל זה, יישמר בסודיות, תחת אבטחת מידע, ובהתאם לקבוע בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1981.

מבנה 33. בנק הזרע יתפקד במבנה ראוי אשר יכיל לפחות חדר בדיקת רופא, חדר הזרעה, מזכירות רפואית, חדר מתן זרע נאות, שירותים, מעבדה תקנית, חדר אכסון מיכלים מוגן ומאוורר, אולם המתנה.

(1) מיכלי בנק הזרע ישמרו בחדר ממוגן ע"י מערכת אזעקה הקשורה למוקד מרכזי 24 שעות ביממה.

(2) שמירת מידע - מנהל בנק הזרע אחראי על שמירת סודיות המידע הרפואי.

עובדי בנק הזרע אשר הוסמכו ע"י מנהל בנק הזרע להשתמש במידע בנק הזרע יחתמו על טופס שמירת סודיות.

ביטחון וחסינות 34. כל מידע הנוגע לפעילות בנק הזרע והקשור לתורמים יישמר בכספת תקנית חסינת אש.

במידה שבנק הזרע הנו ממוחשב והמידע שמור במערכת ממוחשבת, חייב המחשב להיות עצמאי, ללא קשר לרשת בי"ח, ללא קשר לאינטרנט או דואר אלקטרוני. הכניסה למערכת המידע תתבצע עפ"י קוד אישי מאובטח וכל אמצעי אבטחה אחר, כפי שיקבע המנהל.

שמירת המידע תגובה בשרת עצמאי אשר יישמר במקום מוגן, או בכל דרך מקובלת אחרת. במידה והשרת נמצא באזור נפרד, העברת המידע תתבצע ע"י סיב עצמאי ולא דרך מערכת החיווט של בי"ח.

נספח א'

בקשה להכרה בבנק זרע

אל: המנהל הכללי של משרד הבריאות

באמצעות לשכת הבריאות המחוזית / הנפתית _____

אני _____

(שם המבקש ומענו)

מנהל ביה"ח _____ מבקש להכיר בבנק הזרע שינוהל

בביה"ח האמור וכחלק ממנו.

פרטים בדבר בית החולים:

1. מענו: _____
2. בעליו ומענו: _____
3. ענפי הרפואה שבו: _____
4. מס' המיטות: _____
5. פירוט המכונים והמעבדות שבו: _____

_____

_____

_____

_____

פרטים בדבר הרופא האחראי לבנק הזרע:

1. שם מלא: _____
2. מענו: _____
3. מס' רישיון רופא ותאריך הוצאתו: _____
4. תואר מומחה: _____
5. מס' תעודת המומחה ותאריך הוצאתה: _____

אני מתחייב להודיע על כל שינוי בפרט מהפרטים שלעיל, או בפרטים שאדרש על ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות לעניין זה, סמוך לעשייתו.

חתימה

תאריך

-סודי-

כרטיס תורם

מס' _____

שם פרטי ושם משפחה: _____ תעודת זהות:

_____

דת / לאום: _____

טלפון: _____: מצב משפחתי: _____ תעסוקה: _____

שנת לידה: _____ ארץ לידה: _____ ארץ מוצא האב: _____ ארץ מוצא האם: _____

_____

שם מלא של אב:

שם מלא של אם:

ארץ מוצא הורי האב:

סב – שם פרטי _____ שם משפחה _____ . סבתא – שם פרטי _____

שם משפחה _____

ארץ מוצא הורי האם:

סב – שם פרטי _____ שם משפחה _____ . סבתא – שם פרטי _____ שם _____

משפחה _____

משתייך לקהל הכוהנים? כן / לא

תאור חיצוני:

גובה: _____ משקל: _____ מבנה גוף: _____

צבע עור: _____ צבע שיער: _____ צבע עיניים: _____

בדיקה גופנית:

_____

בדיקת אברי המין:

_____

בדיקות מעבדה:

TAY-SACKS _____ SYPHILIS _____ RH -ו- דם

HbsAg _____ קריוטיפ _____ סוכר

HIV (6 חודשים) _____ HIV בקבלה _____ HCV

אנמנזה משפחתית :

-סודי-

הסכמת תורם זרע

אל: ד"ר _____
אני _____ ת.ז. _____
כתובת _____

אני מסכים לתרום מזרעי לשם שימוש בו להזרעה מלאכותית של נשים או לצרכי מחקר, לפי שיקולי בנק הזרע .

אני מסכים בזה ומצהיר כי לא אהיה זכאי לקבל כל פרטים על זהות הנשים, וזהותן תישאר חסויה.

כמו-כן שמי וזהותי או כל פרט אודותיי לא יימסר לאף אדם וישאר חסוי אף הוא, למעט הצלבת נתונים אלה עם מרכז רישום ארצי של תורמים ורישום ארצי של פסולי חיתון.

לפי מיטב ידיעתי :

1. אינני פסול קהל ואין בי פסול יוחסין.
2. אני במצב בריאות תקין, אין לי כל מחלה מדבקת, אינני סובל מכל נכות פיזית או ליקוי נפשי בין כתוצאה מורשת ובין כתוצאה מכל תאונה או מחלה. איני צורך כיום סמים .
3. אין לי כל מחלות מין.
4. לא תרמתי מעולם ולא אתרום זרע בבית-חולים אחר.
5. למיטב ידיעתי, בני משפחתי לא סבלו ואינם סובלים מכל ליקוי גנטי העובר בתורשה .

אני מוכן לעמוד בכל בדיקה רפואית הדרושה לשם קביעה אם ניתן להשתמש בזרעי לשם הזרעה מלאכותית כולל הפקת DNA ולבצע בדיקות לנשאות מחלה גנטית לפי צרכי בנק הזרע, אשר השימוש בו ייעשה רק למטרות בנק הזרע, ואני מוותר על הסודיות הרפואית, כדי שתוכל לקבל לעיוןך כל חומר רפואי שנעשה לגבי.

_____
חותמת הרופא

_____
חתימת הרופא

תאריך _____ מקום _____ שעה _____

_____

תאריך _____

_____

חתימת תורם הזרע

אנמנזה משפחתית:

פרטים על בן הזוג:

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ שנת לידה: _____ ארץ לידה: _____

ת"ז: _____ דת/לאום: _____ מוצא האב: _____ מוצא האם: _____

תאריך נישואין כפי שמופיע בת"ז: _____

תיאור חיצוני של בן הזוג:

גובה: _____ משקל: _____ מבנה גוף: _____

צבע עור: _____ צבע שיער: _____ צבע עיניים: _____

בדיקות מעבדה: סוג דם ו-RH _____

קוד התורם: _____

רישום הריונות ולידות: _____

נספח ה' - 1

-סודי-

טופס הסכמה: הזרעה מלאכותית מזרע תורם אצל בני זוג

(DONOR ARTIFICIAL INSEMINATION – MARRIED COUPLE)

הסבר: הזרעה מלאכותית מתבצעת במקרים בהם לא מתאפשר הריון מזרעו של בן הזוג. לצורך הזרעה מלאכותית מתורם מתקבל תרחיף זרעונים מוקפא בלבד מבנק זרע מוכר ומורשה על ידי משרד הבריאות.

תרחיף הזרעונים מוזרק לרחם באמצעות קטטר סטרילי בדרך נרתיקית, תוך צווארית או תוך רחמית או שנעשה בו שימוש בטיפולי I.V.F. הסיכויים הידועים להצלחת הטיפול תלויים בגורמים לליקויי הפוריות והם כ- 15% למחזור טיפולי אחד.

שם האישה: _____

שם משפחה _____ שם פרטי _____ שם האב _____ ת.ז. _____

שם בן הזוג: _____

שם משפחה _____ שם פרטי _____ שם האב _____ ת.ז. _____

הננו בעל ואישה נשואים מיום _____.

אנו מצהירים ומאשרים בזאת שקיבלנו הסבר מפורט בעל פה מד"ר _____

שם משפחה

שם פרטי

על הזרעה מזרע תורם, הבדיקות והטיפולים הכרוכים בכך, אופן ביצועו וסיכויי הצלחתו (להלן: "הטיפול").

הוסברו לנו תופעות הלוואי האפשריות, לרבות: כאבי בטן קלים ודימום קל שהולכים ופוחתים בדרך כלל תוך מספר שעות לאחר ההזרעה. כמו כן הוסבר לנו הסיבוך האפשרי של זיהום באברי המין הפנימיים שלעיתים ילווה בכאב ו/או חום גבוה ויצריך אשפוז ובמקרים נדירים יגרום לסתימת החצוצרות.

הוסבר לנו כי השימוש בזרע מוקפא, למרות כל הבדיקות הנערכות בו, אין בו כדי למנוע העברת מחלות באופן מוחלט.

הוסבר לנו כי אין כל בטחון שכתוצאה מההזרעה האישה תהרה, או שכתוצאה מההזרעה היא תלד.

כמו כן, קיימת אפשרות של סיבוכים בעת ההיריון והלידה וכן תיתכן לידה של ילד/ים במצב בריאות פיזי או נפשי לא תקין, או בעל/י מום, או בלתי נורמליים וכן בעל/י נטיות תורשתיות או כל סטייה אחרת מהרגיל, כפי שהדבר עלול לקרות בהריון טבעי.

אנו מסכימים, כי התורם או התורמים של הזרע שבו יעשה שימוש בהזרעה יבחר על ידי הרופא ולפי שיקול דעתו ובהסכמתו ולא נהיה רשאים לדעת את זהותו של האדם שבזרעו נעשה שימוש בהזרעת האישה, או את סגולותיו, או כל פרט אחר הקשור בו או במשפחתו.

אנו נותנים בזאת את הסכמתנו לביצוע הטיפול.

אנו יודעים ומסכימים לכך שהטיפול יעשה בידי מי שהדבר יוטל עליו, בהתאם לנהלים ולהוראות וכי לא הובטח לנו שיעשו, כולם או חלקם, בידי אדם מסוים, ובלבד שיעשו באחריות המקובלת בכפוף לחוק.

אנו מוותרים בשמנו, בשם יורשנו, עזבוננו ונציגנו החוקיים ובשם מי שיבוא במקומנו, על כל טענה או כל תביעה מסוג כלשהו בכל הקשור או הנובע מן הבדיקות והטיפולים שיעשו לשם ביצוע ההזרעה המלאכותית, מן ההזרעה עצמה, מבחירת הזרע והתורם או סגולותיו האישיות, התורשתיות, הרוחניות, הגופניות, ארץ מוצאו או העדה עימה הוא נמנה וכן לגבי הילד/ים שיוולדו, אם יולדו, מינום מראה/ם החיצוני, אופיו/ם, סגולותיו/ם או מצב בריאותו/ם.

אנו מסכימים ומצהירים כי הילד/ים שיוולדו/ו כתוצאה מההזרעה ישא/ו את שמנו ויחשב/ו כבננו/בתנו לכל דבר ועניין, לרבות עניין מזונות וירושה. אנו מתחייבים לדווח לבנק הזרע על תוצאות הטיפול.

- הובא לידיעתי כי ניתן להיוועץ בסמכות הלכתית.
- הובא לידיעתי כי אני יכולה לעבור בדיקות גנטיות על מנת לשלול נשאות גנטית לפני ביצוע ההזרעה.
- לפי מיטב ידיעתנו, לאחר שבדקנו, איש מבין קרובי משפחתנו מדרגה ראשונה לא תרם זרע.

תאריך	חתימת האישה	חתימת בן הזוג
-------	-------------	---------------

אני מאשר/ת כי הסברתי בעל פה לבני הזוג את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי הם חתמו על הסכמה בפני לאחר ששוכנעתי כי הבינו את הסברי במלואם.

המקום מס' רישיון	שם/חתימת הרופא/ה	חותמת הרופא/ה
---------------------	------------------	---------------

-סודי-

טופס הסכמה : הזרעה מלאכותית עם זרע של תורם לאישה פנויה

(Donor ARTIFICIAL INSEMINATION- SINGLE WOMAN)

הסבר : לצורך הזרעה מלאכותית מתקבל תרחיף זרעונים מוקפא בלבד מבנק זרע מוכר ומורשה על ידי משרד הבריאות.

תרחיף הזרעונים מוזרק לרחם באמצעות קטטר סטרילי בדרך נרתיקית, תוך צווארית או תוך רחמית או שנעשה בו שימוש בטיפול I.V.F. הסיכויים הידועים להצלחת הטיפול תלויים בגורמים לליקויי הפוריות והם כ - 15% למחזור טיפולי אחד.

שם האישה: _____

שם משפחה   שם פרטי   שם האב

ת.ז.

אני מצהירה ומאשרת בזאת שקיבלתי הסבר מפורט בעל פה מד"ר _____

שם משפחה

שם פרטי

על הזרעה מזרע תורם, הבדיקות והטיפולים הכרוכים בכך, אופן ביצועו וסיכויי הצלחתו (להלן: " הטיפול").

הוסברו לי תופעות הלוואי האפשריות, לרבות: כאבי בטן קלים ודימום קל שהולכים ופוחתים בדרך כלל תוך מספר שעות לאחר ההזרעה. כמו כן הוסבר לי הסיבוך האפשרי של זיהום באברי המין הפנימיים שלעיתים ילווה בכאב ו/או חום גבוה ויצריך אשפוז ובמקרים נדירים יגרום לסתימת החצוצרות.

הוסבר לי כי השימוש בזרע מוקפא, למרות כל הבדיקות הנערכות בו, אין בו כדי למנוע העברת מחלות באופן מוחלט.

הוסבר לי כי אין כל בטחון שכתוצאה מההזרעה אכנס להריון, או שכתוצאה מההזרעה אלד.

כמו כן, קיימת אפשרות של סיבוכים בעת ההיריון והלידה וכן תיתכן לידה של ילד/ים במצב בריאות פיזי או נפשי לא תקין, או בעלי מום, או בלתי נורמלי/ים וכן בעלי נטיות תורשתיות או כל סטייה אחרת מהרגיל, כפי שהדבר עלול לקרות בהריון טבעי. אני מסכימה, כי התורם או התורמים של הזרע שבו יעשה שימוש בהזרעה, או הזרע עצמו יבחר על ידי הרופא ולפי שיקול דעתו ובהסכמתו ולא אהיה רשאית לדעת את זהותו של האדם שבזרעו נעשה שימוש, או את סגולותיו, או כל פרט אחר הקשור בו או במשפחתו.

אני נותנת בזאת את הסכמתי לביצוע הטיפול.

אני יודעת ומסכימה לכך שהטיפול יעשה בידי מי שהדבר יוטל עליו, בהתאם לנהלים ולהוראות וכי לא הובטח לי שיעשו, כולם או חלקם, בידי אדם מסוים, ובלבד שיעשו באחריות המקובלת בכפוף לחוק.

אני מוותרת בשמי, בשם יורשי, עזבוני ונציגי החוקיים ובשם מי שיבוא במקומי, על כל טענה או כל תביעה מסוג כלשהו בכל הקשור או הנובע מן הבדיקות והטיפולים שיעשו לשם ביצוע ההזרעה המלאכותית, מן ההזרעה עצמה, מבחירת הזרע והתורם או סגולותיו האישיות, התורשתיות, הרוחניות, הגופניות, ארץ מוצאו או העדה עימה הוא נמנה וכן לגבי הילד/ים שיוולדו, אם יולדו, מינום מראה/ים החיצוני, אופיו/ם, סגולותיו/ם או מצב בריאותו/ם.

אני מסכימה ומצהירה כי הילד/ים שיוולדו כתוצאה מההזרעה ישא/ו את שמי ויחשב/ו כבני/בתי לכל דבר ועניין, לרבות עניין מזונות וירושה.

אני מתחייבת לדווח לבנק הזרע על תוצאות הטיפול ועל כל הריון ולידה שבאו בעקבותיו.

- הובא לידיעתי כי ניתן להיוועץ בסמכות הלכתית.
- הובא לידיעתי כי אני יכולה לעבור בדיקות גנטיות על מנת לשלול נשאות גנטית לפני ביצוע ההזרעה.
- לפי מיטב ידיעתי, לאחר שבדקתי, איש מבין קרובי משפחתי מדרגה ראשונה לא תרם זרע.

חתימת האישה

תאריך

אני מאשר/ת כי הסברתי בעל פה לאישה את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי היא
חתמה על הסכמה בפני לאחר ששוכנעתי כי הבינה את הסברי במלואם.

_____	_____	_____	_____
מס'	חותמת הרופא/ה	שם/חתימת הרופא/ה	המקום רשיון

נספח ה' – 3

תאריך: _____

לכבוד

בנק הזרע

ביה"ח _____

הנדון: _____ (שם + ת"ז)

אנו מאשרים שהגברת / בני הזוג הנ"ל מטופלת/ים ביחידתנו בטיפולי הפריה חוץ גופית / הזרעה תוך רחמית.

הריני לאשר כי המטופלת / המטופלים חתמו בפני על טופס הסכמה לביצוע הזרעה מלאכותית מזרע תורם.

הריני מתחייב לנהוג במנת / מנות הזרע כמתחייב מהכללים לניהול בנק זרע ולדווח לבנק הזרע על תוצאות הטיפול של כל מנה ומנה.

הריני מבקש להעביר ליחידתנו / ביה"ח את מנת הזרע עבור הנ"ל.

בברכה,

חתימת מנהל היחידה

נספח ו'

-סודי-

ברטיס שומר זרע

תאריך: _____

כרטיס שומר מס' ת"ז _____

שם: _____ שנת לידה: _____

כתובת: _____ טלפון: _____

מצב משפחתי: _____

סיבה להקפאה: _____

סוג טיפול: _____

מחלות אחרות: _____

אני הח"מ פונה אליכם בבקשה לאחסון ולשמירת מנות זרע מזרעי בבנק הזרע. ידוע לי והוסבר לי כי הזרע ישמר בהתאם למידע הטכנולוגי הקיים היום בבית החולים.

כמו כן הוסבר לי כי אין מידע לגבי עמידות הזרע לתקופה ארוכה ותתכן פגיעה בטיבו ופעילותו של הזרע במהלך השנים. הוסברה לי האפשרות של כשל טכני בשמירת הזרע.

על אף האמור לעיל ולמרות ידיעתי המפורשת כי הזרע עלול להיהרס ולהיפגע, אני מעוניין למסור מזרעי ולשומרו בבנק הזרע – על חשבוני.

אני מתחייב לשלם את כל הסכומים הנגבים בבנק הזרע שידרשו על ידכם בתשלום מראש כפי שאדרש. במידה ולא אשלם, אני פוטר את הבנק מלאחסון את מנות הזרע שהקפאתי.

אני פוטר את המדינה, משרד הבריאות, המרכז הרפואי, בנק הזרע, ההנהלה, הצוות או כל גוף אחר מטעמו, מכל אחריות לכל נזק ישיר או עקיף שיגרם לזרע או עקב הרס הזרע או עקב שימוש בזרע האמור ותוצאות ההזרעה, הן לגבי האישה מקבלת הזרע והן לגבי ההיריון אם האישה תהרה והוולד שיוולד אם נולד.

רצון השומר (ימולא ע"י בגיר בלבד):

___ השימוש בזרע לצורך עצמי, יעשה בהתאם להוראותיי בכתב בלבד.

___ במידה ולא אוכל לתת הוראה מכל סיבה שהיא, לרבות פטירה, אני מאשר שימוש בזרעונים לצורך טיפולי פוריות לבת זוגי.

שם: _____ ת"ז: _____ קרבה: _____

טלפון: _____

במידה והנזכרת מעלה לא תפנה מיוזמתה עד שנה ממועד פטירתי לבנק הזרע, אני מביע את הסכמתי להפשרת הזרע הקפוא.

___ במקרה של פטירתי, אינני מאשר שימוש בזרעי הקפוא, ואני מורה לבנק הזרע להפשירו.

הובהר לי והבנתי שבעצם הקפאת הזרע אין התחייבות או הבטחה של בנק הזרע או נציגו להביא לידי הריון ולידה שמקורם בזרע המוקפא.

ניתן להשתמש בטופס זה כהוכחה לרשויות, כאישור הסכמתי לאבהות בתנאים האמורים לעיל.

ולראיה באתי על החתום: _____
חתימת מנהל בנק הזרע:

מקום החתימה: _____
תאריך החתימה: _____ שעת החתימה: _____

נספח ז'

טופס רשות
פרטי הוצאת זרע

הריון	תאריך הקפאה	מס' תורם	טיב הריר	טיפולים	יום מחזור	תאריך

נספח מש/2

**העתק הנחיית משרד הבריאות בדבר
"הקמת מאגר ארצי לרישום תורמי
זרע במשרד הבריאות" מיום**

13.4.2021

עמ' 31

א' באייר, התשפ"א
13 אפריל 2021
סימוכין : 383572521
(במענה ציין מספרנו)

לכבוד
מנהלי בנקי הזרע

שלום רב,

הנדון : הקמת מאגר ארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות

לאור חשיבות קיומו של מאגר ארצי לרישום תורמי זרע ובהמשך להחלטת בג"צ ולשיח מול משרד המשפטים, במהלכו נבחנו מספר אפשרויות באשר לאופן הקמת המאגר בתקופת הביניים עד לחקיקה ראשית, התקבלה החלטה במשרד הבריאות להקים את המאגר הארצי לרישום תורמי זרע באגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות במשרד הבריאות.

המידע שיוחזק במאגר יכלול מידע על תורמי זרע בארץ ובחו"ל:

1. פרטי תורם זרע בארץ יכללו 4 ספרות אחרונות של תעודת הזהות של התורם (כולל ספרת ביקורת), ראשי תיבות של שם התורם ושם בנק הזרע בו תרם או מבקש לתרום זרע.
2. פרטי ייבוא מנות הזרע מחו"ל יכללו את קוד וכינוי התורם, שם בנק הזרע ממנו המנות מיובאות, הארץ ממנה מיובאות מנות הזרע, וכן שם בנק הזרע בארץ המייבא את מנות הזרע.
3. כלל הדיווחים הנוספים בהקשר לתרומות הזרע (כדוגמת אירועים חריגים כגון גילוי מוטציה גנטית).

המידע על תורמי הזרע בישראל, יועבר למשרד הבריאות בכפוף לחתימת התורם על מסמך הסכמה בו יובהר סוג המידע שמועבר למאגר תורמי הזרע במשרד הבריאות ומטרות המסירה. יש לעדכן את טפסי ההסכמה של התורמים, כך שהתורמים ידעו למי יימסר המידע אודותיהם ומהן מטרות המסירה.

המאגר הארצי לרישום תרומות זרע יוחזק בנפרד מכל מאגר מידע אחר ולא יעשה בו כל שימוש אחר זולת לצורך בדיקה כי התורם לא תרם בבנק זרע אחר.

הפעולות הנדרשות לצורך הקמת המאגר הארצי לרישום תרומות זרע במשרד הבריאות:

1. הקמה של תשתית (מערכת "כספות") לצורך העברת המידע באופן מאובטח מבנק הזרע אל המאגר במשרד הבריאות.

- א. העברת טופס להקמת טווח כספת מול המאגר הארצי למשרד הבריאות- כל בנק נדרש להשלים את השדות שבצהוב (לעדכון בידי מנהל/נציג בנק + גורם טכני שיהיה איש קשר להקמת הכספת).
- ב. העברת טופס הצהרת סודיות של מנהל הבנק – נדרש לצורך שימוש בתשתית הכספות של המשרד.
- ג. בחינת התשתית הקיימת או הקמתה במידת הצורך בכל שבעה עשר בנקי הזרע הקיימים. יבוצע על ידי אגף המחשוב במשרד הבריאות והצפי לסיום ביצוע - כחודשיים ימים.
- ד. העבודה עם מערכת "הכספות" הינה עבודה עם מחיצות מחשב :
  - 1) מחיצה בה ישמרו טפסים המיועדים להישלח למאגר הרישום הארצי
  - 2) מחיצה בה יקלטו הנתונים שישדרו באמצעות כספת מהמאגר הארצי בחזרה לבנק.
- ה. כלל המידע בנוגע לתורמי הזרע ידווח ע"י מנהלי הבנקים/מי מטעמם על ידי טפסי דיווח מובנים.
  - ו. אישור או פסילתו של תורם חדש על ידי משרד הבריאות לאחר בדיקה במאגר, תעשה גם היא דרך מערכת זו.

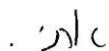
2. עדכון מקצועי של חוזר המנהל הכללי בנושא בנקי הזרע 20/07- נושא הקמת המאגר הארצי לתורמי זרע במשרד הבריאות יוטמע בנוהל המעודכן, כולל מטרת קיום המאגר, אופן הפעולה ובדיקת הימצאותו של תורם במאגר הארצי.

אנו קוראים לכלל מנהלי בנקי הזרע לקחת חלק בשיתוף המידע במאגר לאור חשיבות המעקב אחר התרומות ומניעת תורמי זרע "נודדים" בין בנקי זרע בארץ וכן כדי לאפשר איתור מהיר של תרומות זרע לאחר התרחשות אירועים חריגים.

יש להעביר את הטפסים המלאים והחתומים שבסעיף 1 א-ב, עד ליום 1/05/2021 לדוא"ל:

agaf.tech@moh.gov.il

בברכת שיתוף פעולה פורה,

ד"ר אתי סממה

ראש האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות

מצורפים :

- א. טופס להקמת טווח כספת מול המאגר הארצי למשרד הבריאות
ב. טופס הצהרת סודיות של מנהל הבנק

העתק:

ד"ר אסנת לוקסנבורג, מנהלת החטיבה לטכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר, כאן
ד"ר ורד עזרא, ראש חטיבת הרפואה, כאן
ד"ר אליעזר חפר, ראש האגף לרישוי מוסדות רפואיים, כאן
ד"ר עמיהוד זינגר, מנהל המחלקה לגנטיקה קהילתית, כאן
עו"ד פיראס חאיק, אחראי מערך אירועים מיוחדים, אגף רפואה כללית, חטיבת הרפואה, כאן
דנה ארד, מנהלת מערך בטיחות מטופלים (בפועל), כאן
עו"ד טליה אגמון, הלשכה המשפטית, כאן
עו"ד שיר יוגב, הלשכה המשפטית, כאן

נספח מש/3

העתק "הנחיות לניהול ותפעול
המאגר הארצי לרישום תורמי זרע
במשרד הבריאות" מיום 1.9.2021

עמ' 35

כ"ד באלול ה'תשפ"א
1 בספטמבר 2021
סימוכין : 572183421
(במענה ציין מספרנו)

לכבוד
מנהלי בנקי הזרע

שלום רב,

הנדון : הנחיות לניהול ותפעול המאגר הארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות – גרסה 1

כללי

בימים אלו, הושלם תהליך הקמת המאגר הארצי לרישום תורמי זרע באגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות במשרד הבריאות. במקביל, נפרשה תשתית מערכת הכספות בבנקי הזרע בישראל על מנת לאפשר העברת המידע באופן מאובטח מבנק הזרע אל המאגר במשרד הבריאות.

מטרת ההנחיות

הסדרת ניהול ותפעול מאגר המידע לרישום תרומות זרע בישראל שמטרתו מניעת תורמי זרע "נודדים" בין בנקי זרע בארץ ומעקב אחר תרומות הזרע וכן כדי לאפשר איתור מהיר של תרומות זרע לאחר התרחשות אירועים חריגים (בתורמים מהארץ ומחו"ל).

מסמכים ישימים

נוהל 20/07 "כללים בדבר ניהולו של בנק זרע והנחיות לביצוע הזרעה מלאכותית".

אחריות

1. המאגר הארצי לרישום תורמי זרע במשרד הבריאות ינוהל בידי ד"ר אתי סממה, ראש האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות.
2. האחריות על העברת המידע של תורמי הזרע למאגר חלה על מנהלי בנקי הזרע בישראל.

מבנה המאגר

המידע שיוחזק במאגר יכלול מידע (בלתי מזוהה) על תורמי זרע בארץ ובחוי"ל:

1. פרטי תורם זרע בארץ יכללו 4 ספרות אחרונות של תעודת הזהות של התורם (כולל ספרת ביקורת), ראשי תיבות של שם התורם ושם בנק הזרע בו תרם או מבקש לתרום זרע.
2. פרטי ייבוא מנות הזרע מחוי"ל יכללו את קוד ו/או כינוי התורם, שם בנק הזרע ממנו המנות מיובאות, הארץ ממנה מיובאות מנות הזרע, וכן שם בנק הזרע בארץ המייבא את מנות הזרע. המעקב הנוכחי, בו בנקי הזרע מדווחים למשרד הבריאות אחת לחודש על מס' מנות הזרע הכולל שיובאו מכל בנק ימשיך להתקיים במתכונת הרגילה למייל האגף ע"פ סעיף 5 בנוהל: https://www.health.gov.il/Subjects/Med_Inst/Sperm_Bank/Documents/Sperm_bank_reg.pdf
3. כלל הדיווחים הנוספים בהקשר לתרומות הזרע (כדוגמת אירועים חריגים כגון גילוי מוטציה גנטית).

המידע על תורמי הזרע בישראל, יועבר למשרד הבריאות בכפוף לחתימת התורם על מסמך הסכמה בו יובהר סוג המידע שמועבר למאגר תורמי הזרע במשרד הבריאות ומטרות המסירה. יש לעדכן את טפסי ההסכמה של התורמים, כך שהתורמים ידעו למי יימסר המידע אודותיהם ומהן מטרות המסירה (נספח א').

מועד הפעלת המאגר וחלות ההנחיות

1. המאגר יחל לפעול החל מתאריך **1.9.21**. החל מתאריך זה, על מנהלי בנקי הזרע להעביר בקשות לאישור קבלת תורמי זרע חדשים.
2. **יש להעביר נתונים על תורמים החל מתאריך 1.7.21**. תורמים שהגיעו לבנק בין התאריכים -1.7.21- 31.8.21 אינם צריכים את אישור המשרד ומידע זה מועבר לבניית בסיס נתוני התורמים בלבד.
3. בנוסף, לצורך בניית בסיס למאגר, יש להעביר גם נתוני תורמים חוזרים.
4. במטרה ליצור בסיס מידע עדכני על תורמים פעילים, יש להעביר פרטי תורמים בישראל, רטרואקטיבית, החל מ-1/1/2021, ללא צורך בקבלת אישור ממשרד הבריאות לתורמים לפני 1/9/2021, לקבלת תרומה מהם, זאת בכפוף לקיומו של טופס הסכמה של התורמים להעברת המידע בהתאם להסכמת תורם זרע (נספח ג' נוהל 20/07).
5. בנק זרע שטרם הסדיר את הקמת מערכת הכספות יעביר את פרטי התורמים רטרואקטיבית כאשר המערכת תוקם אצלו.

תשתית טכנולוגית לניהול המאגר

המאגר הארצי לרישום תרומות זרע ינוהל ברישום ידני בקובץ אקסל ויוחזק בנפרד מכל מאגר מידע אחר. על כן, לטובת מניעת טעויות, על כל בנק להעביר את בקשותיו לאישור התורמים בקובץ אקסל.

1. בקשות לאישור תורמים ישראליים יועברו בקובץ נפרד מבקשות לרישום תורמים מחו"ל.
2. את קובץ הבקשה יש לשמור תחת שם הכולל את שם הבנק, האם מדובר בתורמים ישראליים/מחו"ל ותאריך הגשת הבקשה. לדוגמא: "שם הבנק תורמים ישראליים 1.9.2021", "שם הבנק תורמים מחוץ לארץ 1.9.2021".
3. תשובת המשרד לבקשות תועבר על גבי קובץ האקסל של הבקשה.
4. תבנית למסמכי האקסל תשמר בתיקיית הכספת לשימושכם.

ביצוע הדיווח

מנהל בנק הזרע ימסור את המידע על פי תוכן וסדר הקריטריונים המופיעים בטבלאות הבאות בלבד.

מאגר תורמים ישראליים:

הערות/התראות	פניה לבירור			תרומה בבנק עצמו/ייבוא מבנק ישראלי אחר		סטטוס תורם	ר"ת תורם	מזהה תורם	ת. רישום לבנק	שם בנק זרע	מס"ד
	תשובה	תאריך תשובה	תאריך פניה	שם הבנק ממנו מייבאים	אופן קבלת התרומה (עצמי/ייבוא)						

1. המס"ד הינו מספר רץ המתחיל ב-1 עבור כל גיליון בקשה.
2. את התאים הצבועים בירוק (שם בנק הזרע, סטטוס תורם, אופן קבלת התרומה, שם הבנק ממנו מייבאים) לא ניתן למלא באופן עצמאי, יש לעמוד עם העכבר על התא הריק אותו רוצים למלא ומצד שמאל יופיע חץ עם אפשרויות לבחירה.
3. שם בנק הזרע – שם הבנק המבקש את הבקשה.
4. תאריך רישום לבנק – התאריך בו נפתח תיק התורם בבנק.
5. מזהה תורם – 4 ספרות אחרונות של מספר תעודת הזהות של התורם, כולל ספרת ביקורת.
6. ראשי תיבות של שם התורם – במידה ויש שני שמות פרטיים/משפחה, יש לציין בראשי התיבות את כלל השמות, עם נקודה ביניהם.
7. סטטוס תורם – פעיל/ לא פעיל.

- א. תורם פעיל – תורם שעתידים להשתמש בתרומת הזרע שלו במידה ויתקבל אישור ממשרד הבריאות.
- ב. תורם לא פעיל – תורם שהופסק השימוש בתרומות הזרע שלו. הפסקת השימוש יכולה לנבוע מאירועים כגון: גילוי של תורם זרע "נודד" (אי מתן אישור ע"י המשרד), דיווח על בעיה גנטית, סיום המנות הקיימות בבנק וכו'.
8. תרומה בבנק עצמו/ייבוא מבנק ישראלי אחר – לאור העובדה כי יש בנקי זרע שרוכשים בעצמם או שמגיעות אליהן נשים שרכשו תרומות זרע מתורמי זרע ישראליים מבנקי זרע אחרים, יש לציין אם התרומה הינה מתורם ישיר בבנק המדווח או מייבוא מבנק זרע ישראלי אחר.
9. תאריך פנייה – על הבנק להזין את התאריך בו הוא מגיש את הפנייה.
10. תאריך התשובה והתשובה – פרטים אלו יוזנו ע"י המשרד על גבי קובץ הבקשה וישלחו בכספת.
11. הערות/התראות – פירוט של אירועים כגון: גילוי של תורם זרע "נודד" (אי מתן אישור ע"י המשרד), דיווח על בעיה גנטית, סיום המנות הקיימות בבנק וכו'.

מאגר תורמים מחו"ל:

הערות/התראות	פניה לבירור			ייבוא עצמי / באמצעות בנק אחר		פרטי הבנק מחו"ל			סטטוס תורם	מזוהה תורם/ כינוי תורם	ת. רישום לבנק	שם בנק זרע	מס"ד
	תשובה	תאריך תשובה	תאריך פניה	שם הבנק האחר	אופן הייבוא	מדינה	שם בנק	קוד					

- המס"ד הינו מספר רץ המתחיל ב-1 עבור כל גיליון בקשה.
  - את התאים הצבועים בירוק (שם בנק הזרע, סטטוס תורם, קוד, אופן הייבוא, שם הבנק האחר) לא ניתן למלא באופן עצמאי, יש לעמוד עם העכבר על התא הריק אותו רוצים למלא ומצד שמאל יופיע חץ עם אפשרויות לבחירה.
  - שם בנק הזרע – שם הבנק המבקש את הבקשה.
  - תאריך רישום לבנק – התאריך בו נפתח תיק התורם בבנק.
  - מזוהה תורם – קוד התורם הניתן לו ע"י הבנק בחו"ל (כינוי שמי, מספרי)
  - סטטוס תורם – פעיל/ לא פעיל.
- א. תורם פעיל – תורם שעתידים להשתמש בתרומת הזרע שלו.
- ב. תורם לא פעיל – תורם שהופסק השימוש בתרומות הזרע שלו. הפסקת השימוש יכולה לנבוע מאירועים כגון: דיווח על בעיה גנטית וכו'.

7. פרטי הבנק מחו"ל – ע"פ הטבלה בנספח ב'. טבלת בנקי הזרע מחו"ל תעודכן באתר משרד הבריאות בהתאם לאישורים הניתנים מדי שנה :
https://www.health.gov.il/Subjects/Med_Inst/Sperm_Bank/Documents/sperm_banksabroad.pdf
- בתבנית קובץ האקסל שתוכנס לכספת, תהיה אפשרות בקטגוריה זו לבחור מתוך רשימה מובנית על פי קוד הבנק (שם הבנק והמדינה יתמלאו אוטומטית לפי בחירת הקוד).
8. תאריך פנייה – על הבנק להזין את התאריך בו הוא מגיש את הפנייה.
9. תאריך התשובה והתשובה – פרטים אלו יוזנו ע"י המשרד על גבי קובץ הבקשה וישלחו בכספת.
10. הערות/התראות - פירוט של אירועים כגון : דיווח על בעיה גנטית וכו'.

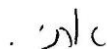
הנחיות

1. הגשת הבקשה לאישור התורם מול המשרד תעשה בסמוך ותוך זמן סביר מרגע רישום התורם לבנק.
2. אין לקבל תרומה או להשתמש בתרומה של תורם זרע בישראל שטרם התקבלה עבורו תשובה האם הוא תרם או לא תרם קודם לכן בבנקי זרע אחרים.
3. יש להעביר הודעה לאגף שתורם/ים חדשים הוזנו במערכת הכספות ללא ציון פרטים בדוא"ל agaf.tech@moh.gov.il. יש לציין את שם הקובץ שהוכנס לכספת.
4. האגף ישתדל לענות לכל פנייה באופן מידי ולא יאוחר מ-3 ימי עבודה. התשובה תזון במערכת הכספות בלבד.

הערות כלליות

1. בקשת סיוע טכני בנוגע לתשתית מערכת "כספות", ניתן להפנות למרכז התמיכה באגף המחשוב של משרד הבריאות, באמצעות פנייה בטלפון או בדוא"ל.
טלפון 02-5081000 בין השעות 08:00-17:00, דוא"ל hd@moh.health.gov.il
2. ליצירת קשר עם האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות: טלפון 02-5080347, דוא"ל agaf.tech@moh.gov.il. במקרים דחופים ניתן להתקשר לטלפון: 02-5080345/5080347

בברכת שיתוף פעולה פורה,

ד"ר אתי סממה

ראש האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות

העתק:

ד"ר אסנת לוקסנבורג, מנהלת החטיבה לטכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר, כאן
ד"ר ורד עזרא, ראש חטיבת הרפואה, כאן
ד"ר אליעזר חפר, ראש האגף לרישוי מוסדות רפואיים, כאן
ד"ר עמיהוד זינגר, מנהל המחלקה לגנטיקה קהילתית, כאן
עו"ד פיראס חאיק, אחראי מערך אירועים מיוחדים, אגף רפואה כללית, חטיבת הרפואה, כאן
דנה ארד, מנהלת מערך בטיחות מטופלים (בפועל), כאן
עו"ד טליה אגמון, הלשכה המשפטית, כאן
עו"ד שיר יוגב, הלשכה המשפטית, כאן

נספח א' – הסכמת תורם זרע (נספח ג', נוהל 20/07)

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר
האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות
Medical Technology Policy Division

נספח ב'

-סודי-

הסכמת תורם זרע

אלו ד"ר _____
אני _____ ת.ד. _____
מתובת _____

אני מסכים לתרום מוצרי לשם שימוש בו להורקה מלאכותית של נשים או לגרמי מחקר, לפי שיקולי בנק תורע.

אני מסכים בזה ומצהיר כי לא אחיה ובאי לקבל כל פריים על הוות הנשים, ונחותן תישאר חסויה.

כמו-כן אשוי זו חותמי או כל פריט אודותי לא יימסר לאף אדם וישאר חסוי אף הוא, לפעמי הנלבת נתונים אלה עם פרטו וישום ארצי של תרמים וישום ארצי של מסולי חיתון.

לפי מיטב ידיעתי :

1. איני מסול קהל האין בי מסול יחסין.
2. אני כמובן בריאות תקין, אין לי כל מחלה מדבקת, איני סובל מכל נכות פיזית או ליקוי נשמי בין מתבאה מורשת ובין כתוצאה מכל תאונה או מחלה. איני נורך כיום סמים.
3. אין לי כל מחלות סין.
4. לא תרמתי מעולם ולא אחרים זרע בבית-חולים אחר.
5. למיטב ידיעתי, בני משפחתי לא סבלו האינם סובלים מכל ליקוי נשמי העובר בתורשה.

אני מוכן לפגוד בכל בדיקה רפואית הדרושה לשם קביעה אם ניתן להשתמש במוצרי לשם הורקה מלאכותית כולל הטקט DNA ולבצע בדיקות לשאואת מחלה נגזית למי זרמי בנק תורע, אשר השימוש בו ייעשה רק למטרות בנק תורע, ואני מוחזר על הסודיות הרפואית, כדי שתוכל לקבל לעיונך כל חומר רפואי שנקשה לבני.

_____
חתימת התורם

נספח ב' – בנקי הזרע המאושרים להבאת תרומות זרע מחו"ל מעודכן לחודש 03/2021

https://www.health.gov.il/Subjects/Med_Inst/Sperm_Bank/Documents/sperm_banks_abroad.pdf

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר
האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות
Medical Technology Policy Division

תוקף	סניף	בנק, מדינה	קוד
כן	Georgia, USA	XYTEX INTERNATIONAL	1.1
כן	California, USA	XYTEX INTERNATIONAL	1.2
כן	Spokane, Washington USA	NW (North West) CRYO BANK	2
כן	VA , USA	FAIRFAX CRYO BANK	3
כן	California, USA	CALIFORNIA CRYO BANK	4
כן	Copenhagen, DENMARK	NORDIC CRYOBANK – European Sperm Bank (ESB)	5
כן	Washington, USA	SEATTLE SPERM BANK (SSB)	6
כן	DENMARK	CRYOS INTERNATIONAL	7.1
כן	Orlando, USA	CRYOS INTERNATIONAL	7.2
כן	New York, USA	CRYOS INTERNATIONAL	7.3

Medical Technology Policy Division

MTIR Directorate

Ministry of Health

P.O.B 1176 Jerusalem 9101002

Agaf.Tech@moh.gov.il

Tel: 02-5080347 Fax: 02-6474852

האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות

חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר

משרד הבריאות

ת.ד. 1176 ירושלים 9101002

Agaf.Tech@moh.gov.il

טל: 02-5080347 פקס: 02-6474852